

ZRCADLO

Čtvrtletník Čtyřlístku – centra pro osoby se zdravotním postižením Ostrava,
příspěvkové organizace, ročník XVI., číslo 3., září 2023

Cena Rekordů pro Aleše Turleje

Již posedmé v historii byli 26. září letošního roku vyhlášeni vítězové celostátního projektu Rekordy handicapovaných hrdinů, jehož cílem je přispívat netradičními formami k lepšímu informování veřejnosti o aktivitách lidí se zdravotním postižením a těch, kteří se jim věnují. Vítězové tohoto projektu jsou každoročně oceňováni ve čtyřech kategoriích: Hrdinové handicapu (příběhy obdivuhodných výkonů), Pečující v handicapu (sebeobětující se osobnosti), Projekty handicapu (projekty organizací a filantropů) a Emisaři handicapu (následovníhodné příklady a vzory). Jedním z letošních hrdinů handicapu je také Aleš Turlej z naší organizace.

Slavnostní

ceremoniál udílení Cen Rekordů handicapovaných hrdinů se odehrál v aule Krajského úřadu Moravskoslezského kraje, kam nejen našeho bývalého kliš-

enta, kamaráda a kolegu Aleše Turleje, ale i další oceněné hrdiny handicapu z celé republiky přišli podpořit a hudebně potěšit také členové naší skupiny Rytmy. U této události samozřejmě nemohl chybět ani ředitel organizace, PhDr. Svatopluk Aniol, jenž zároveň patřil k prvním gratulantům našeho oceněného hrdiny.

Aleš Turlej obdržel z rukou náměstka hejtmana Moravskoslezského kraje Jiřího Navrátila, který převzal záštitu nad projektem, cenu v kategorii Hrdinové handicapu za vynikající sportovní výkony v několika sportovních disciplínách (stolní tenis, lehká atletika, kopaná), v nichž již řadu let reprezentuje nejen Čtyřlís-

tek, město Ostravu, ale i Českou republiku. Dalšími gratulanty byla senátorka Horní komory Poslanecké sněmovny ČR Ivana Váňová, poslanec Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Jiří Carbol a náměstek primátora města Ostravy Zbyněk Pražák. Oceněné přišel podpořit i patron projektu Rekordy handicapovaných hrdinů, světoznámý fotograf a pedagog Jindřich Štreit.

Při předávání ocenění letošním hrdinům handicapu, hodnotil kladně náměstek Jiří Navrátil skutečnost, že náš kraj je v rámci republiky tím, kdo se snaží nejen nezapomínat na lidi se zdravotním postižením, ale také našel způsob, jak oceňovat jejich mimořádné výkony a aktivity. „*Naším úkolem je zviditelňovat lidi, kteří mají nějaký handicap, a kteří nemají být na okraji společnosti. Jsou to lidé, kteří si zaslouží náš pohled, naše vnímání a také to, že mezi nás všechny patří. Nejsou žádnými vyloučenými osobami v naší společnosti.*“ Dále pan náměstek zmínil fakt, jak Moravskoslezský kraj pečuje o neustálé zkvalitňování péče o občany se zdravotním postižením a již řadu let mimo jiné v oblasti

sociální péče transformuje domovy pro osoby se zdravotním postižením, aby jejich obyvatelé mohli žít v důstojnějších podmínkách, než tomu bylo v minulosti.

Letošní Cenu hrdinů handicapu převzaly kromě našeho Aleše Turleje další tři osobnosti v kategoriích Hrdinové handicapu – příběhy obdivuhodných výkonů a Pečující v handicapu – sebeobětující se osobnosti, ale také neziskové organizace, jež byly oceněny i v kategorii Projekty handicapu a Emisaři handicapu – následováním hodné příklady a vzory, v níž získala cenu organizace Zdravotní klaun, pomáhající dětským pacientům procházet léčbou s úsměvem.

Velký potlesk a obdiv přítomných během slavnostního ceremoniálu sklidilo vystoupení členů naší skupiny Rytmy, jež se při této příležitosti představila oceněným handicapu vůbec poprvé. Je však třeba připomenout, že jednou z prvních nositelek Ceny rekordů handicapovaných hrdinů je i současná vedoucí hudební skupiny Rytmy – naše kolegyně Vladka Kaločová, která tuto cenu obdržela v prvním ročníku Rekordů handicapovaných hrdinů v kategorii Pečující v handicapu.

Text a foto: **BOHDANA RYWIKOVÁ**

Na snímcích:

Ze slavnostního předávání ocenění Rekordů handicapovaných hrdinů na Krajském úřadu Moravskoslezského kraje a na snímku vlevo Aleš Turlej s prvními gratulanty – zprava s ředitelem organizace PhDr. Svatoplukem Aniolem, Mgr. Vladimírou Kaločovou a Bc. Dagmar Drobíkovou, které během ceremoniálu doprovázely účinkující skupinu Rytmy.

Jsme elektromobilní!

Letos koncem srpna přibyl do vozového parku naší organizace nový přírůstek: elektromobil zn. Toyota, který se nám podařilo získat z evropských fondů díky projektu „Nákup a modernizace vybavení organizace Čtyřlístek“ z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP). Nový automobil slouží pro převoz čtyř klientů s jedním doprovodem, ale v případě potřeby v něm lze převážet také jednoho imobilního klienta, neboť vozilo má k dispozici nájezdovou plošinu a místo pro invalidní vozík.

Jak nám sdělil vedoucí útvaru materiálně technické podpory, Ing. Andrej Foltýnek, ve výběrovém řízení na nákup tohoto elektromobilu, zvítězila nabídka firmy Canocar Brno. Cena vozidla, jež má dojezdovou vzdálenost na jedno nabití až 270 kilometrů, představuje částku 1 423 047 Kč včetně DPH. Není to však jediná novinka z projektů IROP pro naši organizaci. Letos na podzim se dočkáme ještě dalšího elektrovozidla, a to na převoz prádla.

O svou zkušenost s provozem nového elektromobilu se s námi podělil náš nový kolega z autodopravy, pan Pavel Karvala, který nastoupil do Čtyřlístku před dvěma měsíci. Pokud jde o řízení elektromobilů, není však v tomto směru žádným nováčkem, což dokládá slovy: „*Pracoval jsem 37 let u dopravní služby, rukama mi prošlo hodně aut, a než jsem od tamtud před čtyřmi lety odcházel, měli jsme už u policie také elektroauta. Byl to Hyundai, se*

kterým jsem také jezdil. S Toyotou je to ale můj první zážitek, dnes poprvé jsem s ním najel 105 kilometrů – s klienty a doprovodem na ozdravný pobyt do Frýdlantu nad Ostravicí a zpět. Toto vozidlo je naprosto ideální pro městský provoz, má výborné zrychlení, bezpečné ovládání... Z takové jízdy má člověk výborný zážitek. Ve srovnání s auty na benzínový pohon je tento vůz mnohem příjemnější, auto má snadnější ovládání, není hlučné – uvnitř neslyšíte motor a neslyšný je vůz i na silnici. Podle mě je ideální, super ovládání,

báječné vozidlo do města,“ uzavírá pan Karvala svou první zkušenost s naší Toyotou.

Jak doplnil Ing. Andrej Foltýnek, z výše uvedeného projektu IROP půjde ještě letos o zatím poslední realizaci - instalaci videotelefonů do jednotlivých objektů zařízení naší organizace. Pro zvýšení bezpečnosti klientů se instalují videotelefony, které dovolí kontrolovat a zároveň bezkontaktně vpouštět návštěvy do budov Čtyřlístku. Koncem srpna byly instalovány videokamery včetně příslušenství do objektů Centra pracovní činnosti v Hladnovské ulici a Chráněného bydlení Čtyřlístek v budovách v ulicích Bronzová a Thomayerova, další také do objektů Domova Jandova v Jandově ulici, E. Rožického a U Rourovny v Ostravě- Svinově, chráněných bydeních Bronzová a Třebovice a v domcích Nová Bělá a na Liščině. Z tohoto projektu byl na jaře vybudován i startovací byt v ulici Thomayerova, o němž píšeme na jiném místě a byla pořízena nová elektrická lůžka do domků Domova Barevný svět v Nové Bělé a ve Výchovicích a do Domova na Liščině.

Text a foto: **BOHDANA RYWIKOVÁ**

Na snímku vlevo nahoře:

Pan Pavel Karvala s prvním elektromobilem Čtyřlístku zn. Toyota.

Hana Lichotová Hájková: Co udělalo největší dojem?

V polovině prázdnin jsme se loučili s naším kolegou – vedoucím ekonomického útvaru Bc. Markem Lastovicou, jenž přešel do jiné organizace. Od 1. srpna letošního roku jej na této pozici vystřídala na základě výsledků výběrového řízení

paní Ing. Hana Lichotová Hájková, DiS., která k nám přešla z Technických služeb Moravská Ostrava a Přívoz. Paní Hana Lichotová Hájková je absolventkou Vysoké školy báňské – Technické univerzity, kde vystudovala obor ekonomika a management. Během své dosavadní praxe získala řadu cenných zkušeností a znalostí, zejména

pokud jde o naplňování zákonů, předpisů a vyhlášek spojených s ekonomikou příspěvkových organizací. V následujících měsících a letech se s ní určitě budeme často setkávat, a proto jsme ji požádali o krátký rozhovor.

■ **Nastoupila jsi k nám, Hanko, z úplně jiné oblasti než je problematika sociálních služeb, máš jiné zkušenosti, ale přesto jedno zůstává společné: ekonomika příspěvkové organizace a její prosperita. V čem je však pro tebe práce ve Čtyřlístku přece jen jiná? Proč chceš pracovat právě tady?**

Práce ve Čtyřlístku je především výzva, už pro jeho velikost a složitost. Je to pro mě nová zkušenost a velká příležitost naučit se něco nového.

■ **Máš za sebou prvních pár týdnů práce u nás. Už ses stačila obeznámit s celou organizační strukturou a se všemi zařízeními? Co na tebe udělalo největší dojem?**

Jednu volnou sobotu jsem si téměř všechna zařízení objela. Na mapě vypadají všechny vzdálenosti úplně jinak. Skutečné vzdálenosti si člověk uvědomí, až když je na cestě a já jsem najela skoro 90 kilometrů! Velký dojem na mě dělá rozhodnutí lidí dobrovolně pracovat v této sociální oblasti. Bezpochyby je to práce nesmírně záslužná, náročná a bohužel neadekvátně hodnocená.

■ **Jak se ti jeví tým lidí, s nimiž spolupracuješ?**

Na našem útvaru jsme samá děvčata a ženský kolektiv je jak známo problematický. Zatím mi

však připadá, že můžeme vytvořit prima tým. Naše práce je pro organizaci velmi důležitá, jsme prakticky jakýmsi zpravodajem pro všechny uvnitř a venku o tom, jak organizace hospodaří, a to nás všechny spojuje.

■ **Práce vedoucího ekonoma v naší organizaci je nepochybně velmi náročná nejen psychicky, ale i na čas. Jak se ti daří skloubit pracovní povinnosti s péčí o rodinu a děti?**

Na této pozici musíš počítat s tím, že je časově náročná a často pracuješ i o víkend. Samozřejmě je, že jsi pořád dostupná. Ale podobně jsem to měla i v předchozím zaměstnání. Mám dvě děti, oba kluci už jsou navíc školáci a chodí do základní školy poměrně náročné na přípravu. Mají tedy také své povinnosti i doma. S manželem na to navíc (naštěstí) nejsem úplně sama.

■ **Máš nějaké osobní koníčky, zájmy, které ti pomáhají přijít na jiné myšlenky, relaxovat?**

Běhám, i když od nástupu do Čtyřlístku se můj týdenní naběhaný průměr snižuje... (Smích)

Text: **BOHDANA RYWIKOVÁ**

Foto: autorka a osobní archiv Hany Lichotové Hájkové

Na snímku nahoře – paní Hana Lichotová Hájková se svými dětmi na letošní dovolené...

S Honzou Polhošem O bydlení ve „startovacím bytě“

Letos v dubnu jsme na našich webových stránkách uveřejnili informaci o tom, že v budově Chráněného bydlení Čtyřlístku v Thomayerově ulici, vznikl náš první „startovací byt“. V podkrovních prostorách domu byl na jaře vybudován zbrusu nový byt 2+KK, v němž se mohou připravovat klienti

Čtyřlístku na podporované nebo samostatné bydlení a mohou si tady vyzkoušet to, jak by mohli zvládat nejen bydlení v soukromí, ale i všechno, co k samostatnému bydlení ve vlastním domově neodmyslitelně patří: nakupování, vaření, praní a žehlení i uklízení, zkrátka co k péči o domov náleží. Prvním obyvatelům domku se stal v květnu Jan Polhoš.

Honza Polhoš měl štěstí v tom, že se stěhoval „do hotového“ – plně vybaveného bytu s veškerým nábytkem, vybavením do kuchyně, vkusnými dekoracemi... Jak nám při otevření bytu řekla vedoucí Chráněného bydlení Čtyřlístek, Mgr. Šárka Změlíková, „Zatím to bude bydlení tak trochu ‘na nečisto’, protože nablízku bude mít náš první adept budoucího podporovaného nebo samostatného bydlení sociální

pracovnice, které vždy poradí nebo pomohou, když si s něčím nebude vědět rady. Sám si také bude moci ověřit, jak svoje bydlení zvládne se vším, co to obnáší. Bude to bezesporu dobrý start do nového života.“

Honzíka Polhoše u nás ve Čtyřlístku zná snad každý. Nejen proto, že tady vyrůstal od dětství (v Domově Beruška – později Domově Jandova, odkud pak přešel do Domku Uhrova a pak do chráněného bydlení v Thomayerově ulici), ale i proto, že z něj vyrostla výrazná osobnost se spoustou zájmů, ale i mnoha kamarády. Vždyť bez Honzy si dnes už nikdo nedovede představit skupinu Rytmy, Čtyřlístek pravidelně reprezentuje v četných lehkotletických i fotbalových soutěžích a letos navíc slavil obrovský úspěch jako člen reprezentačního českého fotbalového týmu na Světových letních olympijských hrách v Berlíně, odkud si přivezl stříbrnou medaili. Honza je velmi cílevědomý a pracovitý, což dokázal nejen tím, že vystudoval Střední odbornou školu

Zdeňka Matějčka v Ostravě-Porubě v oboru pečovatelsví, ale i v tom, jak se dokázal uplatnit pracovní, i když zatím ne přímo v oboru, který vystudoval. Po škole našel první uplatnění jako pomocník ve stravovacím provozu Čtyřlístku v Domově na Liščině, v současné době pracuje v pekárně Pečeme Tady v Ostravě-Mariánských Horách, kde si vydělává na živobytí.

„Tady mě to opravdu moc baví. Je tu dobrý kolektiv, o naše pečivo je velký zájem, hlavně o koláče, kterých pečeme nejvíc. Pracuju dvě hodiny, ale když je třeba i šest nebo sedm hodin. Zatím jsem hodně spokojený, i když možná, až se jednou osamostatním, budu se chtít vrátit k pečovatelsví. Ze školy jsem nic nezapomněl, všechno si pamatuju,“ uzavírá Honza.

Ve svém novém „bytečku“ si hospodaří sám a je moc spokojený. Ví, že je tady u sebe doma, ale zároveň má pořád ještě na dosah kamarády, které dobře zná stejně jako personál, který pomůže a poradí, když si ještě s něčím neví rady nebo když nastane nějaká nečekaná situace.

„Naučil jsem se už spoustu nových věcí, i když jsem měl ze začátku problém třeba s úklidem. Já to sice umím, ale některé věci zkrátka ještě nevidím...“ usmívá se Honza. Zatím mu to ve startovacím bytě jde, i když měl ze začátku problém i s tím, jak hospodařit a vyjít s penězi. Ale díky své opatrovnici se naučil rozlousknout také tento oříšek: pořídil si zápisník, do něhož si zapisuje veškeré výdaje a teď je pyšný na to, že ze svého týdenního finančního limitu dokáže nakoupit všechno, co potřebuje a zároveň ušetřit. Za ušetřené peníze si zčásti financuje kosmetiku a útratu na četných výjezdech se skupinou Rytmy do různých částí republiky nebo na sportovní turnaje, na nichž reprezentuje Čtyřlístek i město Ostra-

vu. *„Honza byl od samého začátku hodně motivovaný. Věděl přesně, co chce udělat a jak toho dosáhnout. Celý rok se na tuto změnu pečlivě připravoval,“* hodnotí Honzův postoj vedoucí Chráněného bydlení Čtyřlístku Mgr. Šárka Změliková a její slova potvrzuje i sociální pracovníce Andrea Řeháčková, DiS. *„V září pak společně zhodnotíme, jak to Honzovi jde, aby se pak po roční zkušenosti ve startovacím bytě mohl posunout zase o kousek dál – třeba do podporovaného samostatného bydlení...“*

Honza je stále obklopen kamarády, účastní se s nimi všech společných aktivit, chodí do kina, má rád hudbu, miluje Marvelovky, ale hodně rád chodí i na zkoušky skupiny Rytmy, s níž každoročně vystupuje v různých městech České republiky. Tělem i duší je však především sportovec. Jeho idolem zůstává stále portugalský fotbalista Cristiano Ronaldo, o němž čte knihy, jeho úspěchy sleduje v mobilu i na internetu. *„Líbí se mi na něm hlavně to, že už jako malý kluk řekl, že bude nejlepším hráčem na světě a že to opravdu dokázal,“* světuje se Honza. Možná i proto každý den běhá, pravidelně trénuje s fotbalisty Čtyřlístku ze sportovního klubu SK Medvědi a účastní se i četných lehkotletických soutěží, odkud se téměř nikdy nevrací bez medailí.

Honzovi samozřejmě držíme palce, aby se mu stále tak dařilo, jako nyní a za rok se uvidí, kam se po svém „startu“ v novém bytě posune.

Na realizaci startovacího bytu podle projektu ing. Christose Kirkopulose se podílela společnost

KASH - interiér, s. r. o. a firma Malby Malnat - Jiří Janoš, jež vybavily interiéry a pracovníci údržby naší organizace, kteří celkové dílo dokončili. Vznik tohoto projektu by nebyl možný bez finanční podpory Evropské unie z fondu

Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) v celkové hodnotě 299.141 korun, přičemž příspěvek IROP představuje částku 269.226 korun.

Text a foto: **BOHDANA RYWIKOVÁ**

Události

Atrium ožívá...

Naše zahrada v areálu Čtyřlístku v Muglinově je kouzelná nejen svými vzrostlými stromy, které skýtají vláhu a chládek, ale i keři a rostlinami. A co je nejúžasnější - pod okny se nám zde prohánějí zajíci, po stromech hupkají veverky a hlavně nás těší srnčí rodinka, kterou si řádně „vykrmujeme“ mrkvi a jablíčky a každoročně zde rodí svá mláďata. Že ale máme zahradní atrium u vstupu do budovy ve značně zanedbaném a zarostlém stavu, to jsme vnímali už dříve, ale nyní jsme se konečně rozhodli „něco s tím udělat“.

Nápravy se ujala naše kolegyně, Monika Gomolová se svými klienty a pak se postupně přidávali další. Posbírat, co tam nepatří, hrabat, ořezat a ostříhat větve, vytrhat plevel, vyhodit nepořádek. Pytle, hrábě, košťata, motyky a další zahradnické náčiní - s tím se seznamovali někteří naši klienti poprvé. Někdo už měl zkušenost z Kunčiček (bývalého sídla CPC – pozn. red.), kde jsme pletli zahradu pravidelně. Někomu dělá problém se ohnout, vzít do ruky hrábě, tak si to teď všichni mohli vyzkoušet a naučit se některé úkony. I obyčejný pod-

řep může činit potíže a zvládnout u toho ještě vytrhávat plevel, to už je „umění“, ale i snaha se cení a naše atrium budeme „zvelebovat“ dále až do provozuschopného stavu.

Pak si snad v době svačiny vypijeme kávu v klidu, ve stínu stromů a za trylkování ptactva... protože na vzduchu a v přírodě je přece nejlépe.

Text: **JANA GROMOTOVIČOVÁ**
Foto: **BOHDANA RYWIKOVÁ**

Jandova na zahradě

Domek Jandova (dříve Domov Beruška - pozn. autora) se vždy pyšnil překrásnou zahradou. Děti využívaly chodníčky k divokým jízdám na nejroztodivnějších „vozítkách“, bezpočet možností k trávení volného času nabízely i nejrůznější herní prvky a houpačky. Slastný stín a posezení poskytovala velká pergola. K tomu si představte celou plejádu stromů a keřů...

V procesu transformace se rekonstruoval i „domeček“, avšak práce na úpravě stavebním ruchem znehodnocené zahrady byly odloženy. Jaká však byla radost všech klientů i zaměstnanců domku, když těsně před létem nákladní automobily přivezly zeminu a následně pracovníci celou zahradu zplanýrovali a celkově upravili!

Byla zaseta tráva a altán s nábytkem se časem jistě rozroste o další mobiliář, aby všichni obyvatelé domku zahradu využívali s radostí a potěšením. Již teď je vidět, že kromě sedících mladých mužů a žen je často prostranství pod stromy či u altánu zaplněno mladíky z domácnosti C, kteří prozkoumávají

zdejší flóru i faunu. A když je

pre-může chvilková únava, rádi si posedí na zahradních židlích či na houpačce.

Těšíme se, že se nově upravená zahrada opět stane místem veselého dovádění, relaxace i stolování, protože je známou pravdou, že příroda k našemu životu nejen patří, ale je i jeho součástí...

Text a foto: **MARTIN POBOŘIL**
Domov Jandova

„Velká žranice No 4“ v Porubě

Letos jsme byli osloveni moderátorem Petrem Kubalou, abychom oživilí svými bubny hudební program gastroakce „Velká žranice“, která se uskutečnila v sobotu 28. srpna v areálu Domu kultury Poklad v Ostravě Porubě. A tak jsme v sobotu sbalili bubny a vydali se do Poruby...

Sraz jsme si dali o něco dřívě, abychom měli dost času projít se kolem všech stánků a prohlédnout si nabízené dobroty. A že jich tam bylo! Byl krásný, snad až moc slunečný den, takže jsme velmi rychle hledali klidné místo ve stínu. Nakonec jsme neodolali, šli si sednout před pódium a sledovali probíhající program.

Jeho součástí byla i výzva firmy Vosíme, spočívající v tom, že během 20 minut musí soutěžící sníst co nejvíce klínek pizzy „Ohnivě žrádlo“. Byli jsme dost překvapeni, když jsme mezi připravujícími se soutě-

žícími spatřili i našeho Dominika, protože jsme vůbec netušili, že se do soutěže přihlásil. I když jsme se snažili odradit jej od účasti, do soutěže přesto odvážně nastoupil a k našemu velkému překvapení celou pizzu snědl!

Odnesl si certifikát „Plechová huba“ se slevou na objednávku další pizzy a plné břicho. Naštěstí ani tento zážitek neovlivnil jeho výkon při bubnování a vystoupení zvládl na výbornou. A nejen Dominik, ale i ostatní „Rytmáci“ zazářili a rozproudili krev v žilách všem přítomným. Dokonce si obecnostvo vyžádalo i přídavek.

Pochvalu jsme obdrželi také od organizátorů a tak jsme spokojeni zamířili domů, do pe-líšků.

Text: **VLADIMÍRA KALOČOVÁ**
Foto: autorka a **PETR CUPAL**

Mladí muži a nemluvně

Každý z nás byl někdy nemluvnětem. Už si na to nepamatujeme, ale to, že se s oblibou pohybujeme na zemi či při zemi, svědčí o tom, že „kdesi hluboko uvnitř“ na toto období vzpomínáme a s oblibou se do něj vracíme – alespoň tím, že rádi sedíme na zemi, váleňdě či posteli a oddáváme se nejrůznějším činnostem, ke kterým má sloužit spíše stůl a židle...

Také mladí muži z domácnosti C Domku Jandova nezapřou, že poloha „při zemi“ velmi často vítězí i v jejich věku. Manipulují

s nejroztodivnějšími předměty, zkoumají nejrozmanitější technické záhady, prozkoumávají povrchy těles. Nenásilnou formou si tak zdokonalují jemnou motoriku, o čemž svědčí i to, že převratnými změnami prochází i jejich stolování.

Pod vedením pracovníků domku se zapojují i do běžných domácích prací, při kterých už opouštějí pohodlí polohy vsedě a kratší vzdálenosti překonávají chůzí. Umývají či utírají nádobí, snaží se utřít stůl, vytáhnout prádlo z pračky či sušičky. Podílejí se na chystání oblečení, převlékání ložnin, úklidu v koupelně.

Ne vždy se jim to daří, ale jsou tu pečovatelé, kteří jim vždy ochotně poradí či pomůžou. Víme, že nikdo není dokonalý, ale k té dokonalosti můžeme alespoň směřovat. To se týká i Gabriela, Marka, Antonína, Jana a obou Filipů...

Text: **MARTIN POBOŘIL**
Domov Jandova
Foto: **MICHAELA SMĚJOVÁ**
Domek Jandova

Rošického tradice

Když se něco zopakuje, ještě zdaleka to neznamená, že jde o tradici. Pracovníci Domku Rošického v Ostravě-Svinově letos koncem července uspořádali již 2. setkání obyvatel domku, jejich rodičů, sourozenců a pracovníků. Je tedy zřejmé, že ke vzniku další milé tradice je nakročeno – zvláště, když se celá akce setkala s upřímným a vřelým ohlasem (níže uveřejňujeme jeden z nich – pozn. red.).

■ když setkání mělo být „Letním posezením na zahradě“, pro nepřízeň počasí se nakonec hosté přesunuli do vnitřních prostor, což však vůbec neubralo na milé atmosféře. Naopak, všichni se již znali z loňska a pospolu u bohatě prostřených stolů snad byli ještě raději. A tak došlo nejen na vzpomínání a vyprávění úsměvných zážitků, ale i na vychutnání lahodně vonící kávy a domácího dezertu, jakož i na grilované klobásky a hermelínu. Osvěžení

letními nealko nápoji přišlo samozřejmě rovněž vhod.

Společné setkání se neslo ve znamení příjemné, mnohdy až dojemné atmosféry a společného sdílení dojmů. Naprostá spokojenost ve tvářích všech byla více než zřejmá, a o to šlo. Za rok se určitě uvidíme zase – již tradičně...

Text a foto: **DAGMAR KUBISOVÁ**
a **MARTIN POBOŘIL**

Doměk Rošického a Domov Jandova

Pochvala, která potěší...

Ve čtvrtek 3. srpna přišel na adresu ředitele naší organizace, PhDr. Svatopluka Aniola, potěšující dopis od opatrovnice jednoho z našich klientů, paní PhDr. Silvie Harokové, Ph.D. v tomto znění:

*Dobrý den, paní Kubisová,
ráda bych touto cestou Vám i personálu a pečujícím Domku Rošického, upřímně poděkovala za uspořádání letního posezení, které se konalo 26. 7. 2023 a za zaslání fotografie z tohoto setkání. Příjemně strávené odpoledne ve společnosti mé sestry, paní Aleny Iwanuszkové, klientů i pracovníků, pro mě bylo velice přínosné a podnětné. Mám pro Vás jen slova díky a úcty k Vaší namáhavé práci. Oceňuji zejména profesionální a lidský přístup, obětavost a ochotu, s jakou přistupujete ke klientům. Také bych chtěla poděkovat sociální pracovníci, paní Bc. Mohylové, na kterou se mohu s důvěrou obracet při řešení sociálních záležitostí.*

Přeji Vám všem hlavně zdraví, pohodu a spokojené klienty.

Srdečně děkuji.

S úctou

PhDr. Silvie Haroková, Ph.D., opatrovník

Rádi zveřejňujeme a k tomuto dopisu přidáváme také odpověď ředitele organizace:

*Dobrý den, vážená paní doktorko,
velice děkuji za Vaše milá slova. Dobře znám pracovnice z domku Rošického a určitě si pochvalu zaslouží. Stejně tak paní Mohylová. Pochvala těší dvojnásob, když současně řešíme s některými sousedy určité situace, které život s mentálně postiženými lidmi přináší, a nedá se to ovlivnit.
Ještě jednou moc děkuji za krásná slova.
Přeji Vám zdraví, pohodu a fajn lidi kolem sebe.
Svatopluk Aniol*

Lazebník zábřežský

Přesněji „lazebnice“ či „bradýřka“, dnes bychom řekli „kadeřnice“. Právě díky milé a ochotné paní kadeřnici ze zábřežských Pískových Dolů jsme mohli s panem Gabrielem a jeho kamarádem panem Filipem z Domku Jandova bez objednávky využít jejich služeb.

Je to velmi důležité: s Gabrielem totiž nikdy nevíte, jak bude na neznámé lidi a cizí prostředí reagovat. Paní kadeřnice však byla opravdovým mistrem svého oboru: milá, empatická, všechny úkony komentovala, takže Gabriel velice brzy přestal mít obavy a ochotně spolupracoval. Posléze se smál a chvíli to vypadalo, že nebude chtít ani odejít.

Stejně ochotní a vstřícní byli i ostatní zákazníci, takže letní dopoledne nakonec dopadlo velice dobře. Gabriel byl ostříhán, my doprovázející jsme poznali další místo, kam s našimi „dlohovlasatci“ můžeme docházet, ale hlavně: opět jsme si potvrdili, že „dobří lidé ještě žijí“.

A co ti lazebníci a bradýři? Jedná se o zaniklá řemesla, která k nám přišla z muslimských zemí a rozšířila se ve 13., ale hlavně v 16. století. Lazebník především holil, ale zabýval se i ošetřováním ran, pouštěl žilou, obvazoval rány po úrazech, vředy, ale to vše pouze v lázeňském domě. Bradýř holil a stříhal

vlasý, prováděl chirurgické úkony, obvazoval rány, léčil vykloubeniny a zlomeniny. Svou živnost prováděl mimo dům.

Můžeme tedy konstatovat, že bradýři a lazebníci v mnohém nahrazovali lékaře, protože těch býval veliký nedostatek, a pokud přece jen v daném místě působili, určitě si svou klientelu pečlivě vybírali...

Text: **MARTIN POBOŘIL**

Domov Jandova

Foto: **MICHAELA SMĚJOVÁ**

Domok Jandova

Na letních toulkách (nejen) s Martinem Pobořilem...

Za vodníkem Slámou...

V pondělí 26. června jsme se s třemi klienty z Domova Třebovice vypravili na výlet do Lhoty u Opavy. Po obědě jsme se vydali na Třebovické nádraží. Počasí nám přálo a byl

krásný slunečný den. Cesta vlakem uběhla rychle a my se mohli vydat k našemu cíli – do areálu U Vodníka Slámy.

V areálu jsme projeli kolem restaurace a zamířili na procházku kolem říčky. Na loukách se pásli koně a pod stromy ve stínu byl příjemný chládek. Zaujala nás ohrada s kozami, ovcemi a dokonce i oslíkem, u které jsme si vypili pivo a pozorovali na břehu říčky brodící se koně, kteří se také osvěžili vodou.

Na zpáteční cestě jsme si udělali památečnou fotografii u sochy vodníka (na snímku), podle něhož je také pojmenován zdejší mlýn. Výlet splnil naše očekávání a my se mohli vrátit s radostí domů.

Text: **ZUZANA STAŘIČNÁ**
Foto: **BRONISLAVA HONYSZOVÁ**
Domov Třebovice

Tábor s Čmeláčkem

Veronika s Alešem z Domova Barevný svět – Domku Nová Bělá, odjeli ve dnech od 17. do 22. července na pobytový tábor organizace Čmeláček z. s. v Rekreačním středisku Hadinka ve Starých Oldřůvkách, místní části Budišova nad Budišovkou. Asistentky jim dělaly pečovatelky z domku, v němž oba klienti bydlí. Téma tohoto týdenního pobytu se neslo pod názvem "Brána času".

Cestou do Budišova si oba táborníci krátili čas sledováním ubíhající krajiny nebo povídám s ostatními. Samotný pobyt v táboře pak zahájil nástup před chatou a rozdělením táborníků do jednotlivých týmů, které plnily nejrůznější úkoly. Všichni už se však těšili na večer, kdy se připravoval karneval. Masky s tematikou „brány času“ byly rozmanité a ani asistenti nezůstávali s fantazií pozadu. Karnevalový večer zakončila diskotéka, kterou si Veronika s Alešem, ale i všichni ostatní náramně užili.

Průchodem „bránou času“ jsme se pak dostali do BUDOUCNOSTI.

V Budoucnosti jsme se setkali s mimozemšťany. Ráno začalo rozcvičkou, do níž se Aleš i Veronika zapojovali s nadšením a v rámci svých fyzických možností. Celé dopoledne je provázel zelený Mimozemšťan, který sledoval, jak se všichni věnují přípravě na talentovou soutěž. Veronika ve svém týmu hrála na africký buben a Aleš byl ve skupině Teletubbies.

Odpolední program zpestřil ještě příjezd hasičů. Všichni táborníci si mohli prohlédnout vybavení hasičského auta a pak si s pomocí požárníků mohli vyzkoušet, jak se stříká hadicí na cíl. Také klaun navštívil náš tábor. Všichni s nadšením sledovali jeho veselé vystoupení, hlavně pak tvoření zvířátek z nafukovacích balónek. Veronika sama požádala klauna, aby jí udělal opičku. Byla nadšená. Večer probíhala talentová soutěž týmu. Tým Veroniky vyhrál první místo. Po večerním nástupu a přečtení táborové pošty, jsme se průchodem dostali do PRAVĚKU.

Na počátku Pravěké výpravy jsme se vydali k laguně, kde jsme hodem kamene ulovili mamuta. Nevhodný terén nám však zabránil v dalším „lovu“, a tak jsme společně navštívili nedalekou hospůdku, kde jsme si dali něco na posilněnou. Pak se Aleš s Veronikou a svými asistentkami pustili do výroby pravěkého kostýmu, který později předvedli na módní přehlídce. Aleš s asistentkou Terezou vyhrál první místo za nejlepší pravěký kostým. Ná-

sledně jsme prošli další branou a ocitli se ve STŘEDOVĚKU.

Tady jsme si museli sami uvařit oběd a vydat se na Křížovou výpravu. Od rána se Veronika s Alešem museli zapojit do přípravy kotlíkového guláše. Veronika čistila připravené suroviny a Aleš podával koření. Dopoledne trávili u ohniště, kde hlídali guláš. Každý tým měl své ohniště a svou recepturu. Odpoledne se chystaly rytířské erby na Křížovou výpravu, která se odehrávala celé odpoledne až do večera. I tento den byl velmi zajímavý. Večer jsme opět prošli branou času. Tentokrát do starověkého ŘECKA.

V Řecku jsme se účastnili Olympijských her. Hry byly zahájeny zapálením olympijského ohně a poslechem olympijské i české hymny. Veronika se zapojila do kreslení olympijských kruhů. Při plnění aktivit se Aleš s Veronikou s nadšením zapojili do všech disciplín a večer se zašli podívat i na promítání celovečerního filmu.

Mezi tím organizátoři připravili nádhernou pohádkovou stezku odvahy, kterou pak kvůli bouři museli přesunout do budovy. Veronika s Alešem byli ze stezky nadšení. Na jejím konci je navíc čekala víla se sladkou odměnou...

V sobotu se po rozcvičce uskutečnilo vyhodnocení olympijských her z předešlého dne, ze kterého si Veronika s Alešem odnášeli diplom a medaili. Pak už nezbývalo nic jiného, než se pomalu sbalit a připravit se na zpáteční cestu.

Ještě poslední společná fotografie, loučení s kamarády a hurá domů. Aleš všem svým novým kamarádům ještě slíbil, že příští rok určitě do tábora zase přijede.

Tex a fota: **RENÁTA BÍLKOVÁ**
a **TEREZA KOVÁŘOVÁ, DiS.**
Domek Nová Bělá

Kozí hrátky

Ostravská zoologická v posledních letech prochází převratnými změnami a díky tomu se stala druhým nejnavštěvovanějším místem na severní Moravě – po Dolní oblasti Vítkovice. Pamětníci, kteří ji teď navštíví, v němém úžasu pozorují, jak roste do krásy, ale zároveň s nostalgií vzpomínají na koutek s kamerunskými kozami, který tam býval už v dobách jejich mládí...

Právě sem jsme mj. zavítali při naší další návštěvě zoo prvního srpnového dne. Pánové Jan a Gabriel z Domku Jandova za doprovodu pracovníků Michaely a Martina. Všichni jsme podleli té neopakovatelné atmosféře blízkého kontaktu s všetečnými zvířátky. Vedle mnoha tatínků a maminek to byl zejména Jenda, který se alespoň na chvíli proměnil v „koziho krále“ a díky zakoupeným zvířecím laskominám přilákal do své blízkosti nejednu zvědavou kozičku. Gabriel byl obezřetnější, ale i on byl nekonale šťastný.

A my si můžeme připomenout, že kamerunská koza je nejmenší plemeno kozy domácí. Svůj původ má na západním pobřeží Afriky a je to nenáročné plemeno, schopné přežít i v oblastech s velmi chudou vegetací. V dospělosti kozy dosahují výšky 30 – 40 cm a hmotnosti 15 – 20 kg. Živí se trávou a listy stromů a keřů, v Africe se chovají pro maso a kůži, v přírodě se dožívají maximálně 15 let. Přestože obě pohlaví mají rohy, jsou to neagresivní, přátelská stvoření a je možno k nim bez obav pustit i velmi malé děti. I proto jsou na celém světě oblíbenými stálicemi dětských koutků, nejčastěji v zoologických zahradách.

Počasi nám nepřálo, přesto jsme ze „zvířecího ráje“ odcházeli maximálně spokojeni. Po

časе jsme viděli tolik oblíbená zvířata a někteří si i pohladili, delší dobu jsme pozorovali - jindy pečlivě skrytou - pandu červenou, což se nám ještě nikdy nepodařilo. A díky deštovým přeháňkám jsme navštívili více stánků s občerstvením, než obvykle navštěvujeme... Už teď se těšíme na další návštěvu!

Text: **MARTIN POBOŘIL**

Domov Jandova

Foto: **MICHAELA SMĚJOVÁ**

Domek Jandova

Borůvkové mlsání

Po úspěšné vyjízdce Mikulášským vlakem v prosinci minulého roku, jsme letos v létě opět využili milého pozvání Slezského železničního spolku a zúčastnili se jeho další akce - Borůvkový

rychlík. Tento speciální spoj vyjžděl v sobotu 19. srpna z nádraží Ostrava – Střed a mířil se svým nákladem natěšených výletníků přímo do obce Malá Morávka, která je místní částí

Karlova pod Pradědem. Tady se právě o tomto víkendu konaly Borůvkové hody.

Naše cesta byla o něco delší, než jsme očekávali, protože jsme na několika nádražích museli měnit směr jízdy, a tak se musela „přesměrovat“ i lokomotiva.

Ale nám to nevadilo, neboť jsme měli o zábavu postaráno. Nejen díky krásným výhledům na okolní krajinu, ale také díky veselé muzikantské dvojici, která po celou dobu jízdy procházela vlakem a bavila cestující svým uměním. Znamé písně, nejen lidové, jsme si s nimi radostně notovali a veselili se.

Do Malé Morávky jsme přijeli skoro před polednem a hned z nádraží vyrazili směrem do centra obce. Sluníčko víc než hřálo, všude byly davy lidí a spousty stánků s borůvkovými dobrotami. Kralovaly samozřejmě borůvkové knedlíky o rozměrech dělových koulí, ale borůvkové speciality nabízely všechny místní restaurace i hotely, a tak bylo jasné, co si dáme k obědu.

Odpoledne jsme si dali doslova „bojový úkol“ – najít stín. Podařilo se! Naši výletníci z Uhrovky, hlavně paní Pavla, byli skvěle připraveni a vezli sebou deku – naštěstí. Díky tomu jsme si v blízkém parčíku vytvořili piknikové místečko jako základnu a odtud jsme vyrazili prozkoumávat nabídky stánkařů.

Nabízeli opravdu skoro všechno, co se dá vyrobit z borůvek: od již zmiňovaných knedlíků, buchet, koláčů, frgálů či limonády, přes lahodnou borůvkovou zmrzlinu a dál k borůvkovému vínu, pivu, medovině i likéru. Sortiment zboží

byl ale daleko širší i mimo borůvkový sortiment. Mohli jste si vybrat třeba i něco z bižuterie, oblečení, bylinkové kosmetiky, dřevěných výrobků, košíků a dokonce si koupit třeba kožich na zimu!

My jsme si vystačili s limonádou, zmrzlinou a nějakými suvenýry a raději si užívali atmosféry. Kolem 16. hodiny jsme již mírně unaveni ze sluníčka zamířili ke starému nádraží, kudy již léta žádné osobní vlaky nejezdí. Výjimku však měl pouze ten náš! Při zpáteční cestě nás opět bavili muzikanti ze Slezského železničního spolku a než jsme se nadáli, zahlédli jsme z okýnka vlaku Ostravu.

Děkujeme moc Slezskému železničnímu spolku. Velmi jsme si ten den užili a máme hromadu zážitků. Dodejme ještě, že tohoto Borůvkového rychlíku se zúčastnilo 16 klientů z Domova na Liščině - Domku Uhrova, z Chráněného bydlení Letní a z Podporovaného samostatného bydlení.

Slovem i obrazem zaznamenala:

VLADIMÍRA KALOČOVÁ

Post scriptum

Na naše poděkování za krásný výlet do Malé Morávky na borůvkové hody nám přišla tato odpověď od pana Ladislava Antalce ze Slezského železničního spolku:

Moc děkuji za zprávu, máme nejen my tady na centrále, ale i všecy děcka od nás ze spolku vřdycky ohromnou radost, že se vám výlet s námi líbil (někteří z toho byli dokonce i regulérně dojatí a i slzičku jsem viděl...). Už teď se těším na Mikulášky, kde se zase uvidíme!

Nevím, jestli si toho kolegyňky všimly, ale když jsem běhal po vlaku a vybíral od pasažérů příspěvky pro jednoho našeho muzikanta na nový klarinet, tak i vaše děcka se nám poskládaly a přispěly. To zase pro změnu dojalo mě!

Přeji krásný den a těším se zase brzy na viděnou!

Váš Ladislav Antalec za tým Slezského železničního spolku

„Na otočku“ Moravou i Slezskem

Také jste Čech a zároveň Moravan či Slezan, ale nebydlíte v Čechách? Tak nejspíše žijete na Moravě nebo ve Slezsku. Někdo tyto jemné rozdíly neodlišuje, no většina zdejších obyvatel opravdu lpí na tom, že „mešká“ na Moravě, popř. ve Slezsku.

S panem Jirkou z Domku Syllabova jsme se posledního červencového dne vypravili do míst, kde se Morava potkává se Slezskem, totiž do Hrušova a do Koblova. Jsou to spíše okrajové části našeho města, přesto i ony mají svou historii a kouzlo. Obě ostravské části spadají do městského obvodu Slezská Ostrava, přestože část Hrušova leží na Moravě. Součástí Ostravy jsou až od roku 1941 (Hrušov) a 1976 (Koblov), takže možná i proto si oba městské celky zachovaly spíše venkovský charakter, který byl ovlivněn i rozvojem průmyslu. Těžba uhlí od roku 1803 ovlivnila nejenom Koblov, ale i Hrušov, kde se s těžbou začalo o 35 let později. Tam rovněž od roku 1851 vznikala jedinečná továrna na sodu a kyselinu sírovou i jiné chemické produkty.

A tak se stalo, že díky průmyslu se z Hrušova stal průmyslový, přitom však i malebný městys, ve kterém jsme mohli najít nejen novogotický kostel sv. Františka a Viktora (vyvěcen 1893), ale už i dříve dřevěný kostelík sv. Máří Magdalény (stál v letech 1813 – 1942). S okolním světem byl Hrušov spojen železnicí (nádraží od roku 1847). Hrušov měl svou radnici, faru, školu, řadu služeb a obchodů a stal se vyhledávaným místem k bydlení. Obrat nastal až po povodních v roce 1997, který se stal pro kdysi výstavní ostravskou část naprostou zkázou. Několik budov přečkalo do dnešních dnů, zbytek území však musel být

srovnán se zemí, stejně jako plocha po bývalé chemičce, kde od roku 2008 probíhala cílená demolice.

V posledních třech letech stojí na celém rekultivovaném území obrovský průmyslový park a vyrůstá jedna hala za druhou. Hrušov tak znovu získal své využití a díky vstřícnosti města a zapálení nadšenců se pomalu obnovují i zbytky zdevastované historické zástavby.

Protože přátelský pro turisty je spíše Koblov s majestátným soutokem řek Odry a Ostravice, vypravili jsme se s Jiřím právě tam. Turistické cesty jsou hezky značené a nabízejí takové úchvatné pohledy, že jen stěží uvěříte, že jste ještě v Ostravě. Na druhé straně však skýtají i nečekaná zákoutí, odkud máte jako na dlani hrušovskou průmyslovou zónu společnosti Contera. Ta přímo ohromuje velikostí postavených hal i rychlostí, jakou rostou. Po nezbytné svačině a odpočinku jsme se vydali na zpáteční cestu.

Vím, že Jirka zapomene, že vůbec v „nějakém“ Koblově či Hrušově byl. Rovněž však vím, že se mu tam líbilo. A vím zcela bezpečně, že díky němu jsem se po čase i já rád podíval do míst, kam běžní návštěvníci nezavítají zrovna často, ale pokud přece jen, říkají si, že udělali dobře.

Text a foto: **MARTIN POBOŘIL**
Domov Jandova

Petr u rybníka

Pískové Doly má šanci stát se vyhledávaným místem k bydlení i rekreaci.

Oblast jsme si prošli s Petrem z Domku Syllabova. Má spoustu energie a je zvyklý chodit, a tak není divu, že jsme naši cestu za poznáním rozšířili i o procházku méně známými ulicemi městského centra. Ty postupně ožívají nejrůznějšími podniky a kavárničkami, a tak už určitě není pravda, že „srdce“ Ostravy se „pyšní“ hlavně prázdnými výlohami...

Cestou zpět jsme usoudili, že rybníky takřka uprostřed Ostravy (ano, uprostřed. Centrum

Na jiném místě píšeme o malebném zákoutí našeho města, totiž o rybnících Pod Bedříškou. Poblíž kdysi stával důl, dnes je oblast známá i jako místo s tzv. vyloučenou lokalitou Bedříška. Je to asi 30 převážně finských domků. Kromě starousedlíků se tam postupně nastěhovali i lidé, kteří nectí žádná pravidla vzájemného soužití. V poslední době se však situace uklidnila a zdá se, že celá oblast mezi vodárnou v Nové Vsi, Feronou a sídlištěm

města rozhodně uprostřed není, spíše v její východní části) jsou raritou, kterou hned tak někde nenajdeme. A to Petr možná ještě neviděl starobylou soustavu rybníků pod Výškovicemi, táhnoucí se až někam k Jistebníku... Určitě jednou navštívíme i toto čarokrásné místo.

Text a foto: **MARTIN POBOŘIL**
Domov Jandova

Yura a Jura

Čeladná je malebná valašská obec, kterou zná nejednen cestovatel. Právě těm slouží přehršel penzionů a hotýlků. Mnozí v malebném prostředí našli takové zalíbení, že si je zvolili jako své nové bydliště. Čeladná se tak během let stala tzv. dobrou adresou.

„Dobrou adresou“ je i známý hotel Yura, dříve Prosper, který za dobu své existence přilákal nejednoho nocležníka. Po tři červnové dny si jej jako místo svého přechodného bydliště zvolili také Jirka z Domku Syllabova, kolegyně Michaela Smějová z Domku Jandova a její muž Josef, kteří mají Jiřího v hostitelské péči. O této „trojce“ jsme se v Zrcadle zmínili již několikrát. Můžeme jen dodat, že spolupráce trvá i nadále, o čemž svědčí bezpočet Jiřího

pobytů nejen u hostitelů doma, ale především výletů a wellness pobytů. Právě voda všechny tři spojuje, a tak není vzácností vidět je skotačit v bazénu, na tobogánu či v jiných vodních atrakcích. Snad kvůli rodinnému prostředí, příjemnému zázemí i dobré kuchyni si oblíbili zejména hotel Yura, kam se vydali už opakovaně. Věříme, že rozhodně ne naposledy.

Text: **MARTIN POBOŘIL**

Domov Jandova

Foto: **MICHAELA SMĚJOVA**

Domek Jandova

Letní rozjímání

Ne každý se k tomu přiznává, ale je pravda, že mnozí lidé na hřbitově tráví daleko více času, než je vysloveně nutno. Rádi se procházejí mezi hroby, vzpomínají na všechny, kteří už nejsou mezi námi, posedávají na lavičkách a rozjímají... Neobvyklost prostředí, klid a zpěv ptáků dávají možnost alespoň na chvíli zapomenout na starosti všedních dnů a přiznat si, že v „mraveništi“ lidí nejsme o nic víc než mravenec v mraveništi...

Neokoukané prostředí hřbitova v Ostravě-Vítkovicích (postaven v letech 1913-1914), druhého největšího a nejvýznamnějšího hřbitova na území našeho města, zlákal i Jirku z Domku Syllabova. Procházel se mezi náhrobními kameny a jen jeho unavené nohy dávaly tušit, jak moc jej hřbitovní plocha 60 tisíc m², jen o málo větší než prodejní plocha Fora Nová Karolina, zmohla. A to vůbec netušil, že kapacita hřbitova je přes 9 tisíc hrobů. Hřbitov nahradil původní pohřebiště z let 1887-1889, místo kterého je dnes sad Jožky Jabůrkové, a ve 20. letech minulého století byl doplněn o hřbitovní kapli s obřadní síní (ta byla nedávno zbořena a postavena nová - pozn. autora).

Závěrem této cesty za poznáním byla prohlídka původní cihlové a kovové secesní hřbitovní zdi a zjištění, že chvilka přemítání na neobvyklých místech hřbitova vůbec nemusí být k zahazení...

Text a foto: **MARTIN POBOŘIL**

Domov Jandova

Výlet do Zoo Lešná

Využili jsme krásného červencového počasí a našim modrým autobusem vyrazili z domků U Rourovny a Syllabova do Zoo Lešná ve Zlíně.

Výhodou bylo, že celý areál zoo má vyznačené cesty pro imobilní občany a bezbariérové vstupy do všech pavilonů. Během pro-

cházkou jsme navštívili Afriku, Asii, Austrálii a Ameriku. Každá oblast měla své osobité kouzlo.

Unikátní atrakcí je tady zátoka rejnoků, které jsme dokonce mohli nakrmit a pohladit. Zajímavá byla také expozice Motýlí louka ve tvaru motýla. Využili jsme i možnosti volného přístupu ke zvířatům, kde jsme opět měli možnost je nakrmit a pohladit.

Po procházce nám všem vyhládlo, a tak jsme navštívili místní restauraci a pochutnali si na výborném obědě. Cesta zpět k autobusu byla do mírného kopce, proto někteří z nás využili projížďku vláčkem, z něhož bylo možné pozorovat i zvířata.

V Zoo Lešná se nám velice líbilo. Vždyť během této jedné návštěvy jsme mohli navštívit celý svět!

Text a foto: **PETRA JADRNIČKOVÁ**
Domek U Rourovny

Zoo naopak

„Proč po mně házíš to kamení?“, stěžuje si letitý plameňák. „Proč do mne dloubeš tím dřívkem?“, nařiká vyděšené morče. „Co jsem Ti udělala, že mě taháš za rohy?“, úpí stará kravka. „Z jakého důvodu do mne kopeš?“, vzlyká rozbolavělá kamerunská koza. „Proč mi vytrháváš mou krásnou srst?“, chrčí smutný jelínek...

! to bychom jistě mohli zaslechnout, kdybychom rozuměli „řeči zvířat“. Možná bychom se nestačili divit, kolik „lidí“, dětí i dospělých,

neprojevuje k němé tváři to nejzákladnější: totiž cit, úctu a respekt. Kolik lidí se ke zvířatům chová jako k věcem, a to ještě nepotřebným a trpěným...

Jsme velice rádi, že naše „čtyřlístkovské“ děti, ač mnohdy divoké a s rarášky v očích, nikdy neprojevily byť sebemenší snahu ubližovat zvířátkům. Kryštof z Domku Syllabova při poslední návštěvě zoo na konci září byl jen dalším z mnoha, kteří jsou čtyřnohými chlupatými kamarády vždy uchvácení a stejně tak berou i ptáky či jakéhokoli jiného obyvatele zoologické zahrady. I přes své mládí už ví, že v ráji zvířat je pouze na krátké návštěvě a tomu musí odpovídat i jeho chování. Je hostem, a to se všemi právy, ale hlavně i povinnostmi. Možná by neškodilo občas do výběhů, voliér a klecí umístit alespoň na chvíli lidi, kteří povinnosti vůči obyvatelům zahrady neuznávají...

Text: **MARTIN POBOŘIL**
Domov Jandova
Foto: **MICHAELA SMĚJOVA**
Domek Syllabova

Restaurace lákala na skvělou kuchyni a taneční dostaveníčka, ti s dobrodružnější povahou pro změnu mohli nasednout do vypůjčených lodiček a brázdit hladinu rybníků. Jak šel čas, celý 24 hektarový pozemek Hulváckého lesa, bývalého koupaliště a areálu Benátek s rybníky chátral. Restauraci dnes nenajdeme a samotné Benátky jsou oplocené, opuštěné a slouží jen rybářům.

V současné době se lesík v jejich okolí rekultivuje, na úpravy snad naváže i celková obnova samotných Benátek. Podle posledních informací by práce měly skončit v roce 2025 a jejím výsledkem budou rekonstruované parkové komunikace, parkovací stání, revitalizace rybníků s možností rekreace u vody, přibýt má

Na skok v Benátkách

Dnes už na Jarkovu výletní restauraci, krásnou třípodlažní stavbu s terasami, velkým sálem s parketem a místem pro orchestr vzpomínají jen opravdoví pamětníci. Stávala hned u jednoho z rybníků lesoparku Benátky, místa, kde hlavně v meziválečné době trávil svůj volný čas ne jeden Ostravan či přespolní.

restaurace, pobytová louka s kioskem, hospodářské zázemí pro rybáře, nový mobiliář a osvětlení.

I kdyby se projekt nepodařilo uskutečnit do všech „detailů“, každé zlepšení jistě všichni rádi uvítáme. Pro začátek by naprosto stačilo, kdyby celá lokalita vypadala třeba jako obdobná oblast s rybníky Pod Bedříškou.

A kde že se vlastně ty „ostravské Benátky“ nacházejí? Najdeme je pod Hulváckým kopcem na spojnici Duhového domu a křižovatky u vodárny. Se slečnou Sárrou z Domku Syllabova jsme si ověřili, že i teď je tam docela příjemný dojezd i pro méně mobilní spoluobčany, že i za současných podmínek je to velice krásné místo k procházkám či venčení pejsků. Nádherně to tam voní zelení a my můžeme jen žasnout, jaká divukrásná přírodní zákoutí nám umí naše Ostravěnka připravit.

Text i foto: **MARTIN POBOŘIL**

Domov Jandova

Ivo Sivko: Jak se mi změnil život

Jednoho krásného dne jsem se od své doktorky dozvěděl o Centru pracovní činnosti. S mamkou jsme se byli ve Čtyřlístku podívat a hned mě zaujaly činnosti na dílnách, hlavně práce s dřevem. První den jsem byl trochu nervózní, ale po milém přivítání ze mě všechno spadlo.

Jako první jsem si vybral dřevodílnu. Kromě řezání, broušení, zatloukání hřebíků se mi nejvíc líbilo opravování nábytku - židlí, stolů, šuplíků, rámeček. Vzhledem k tomu, že si doma téměř vše umím opravit sám, práce i nářadí v dřevodílně pro mě nejsou nové. V tkalcovně jsem si poprvé vyzkoušel tkaní koberečku - učil jsem se používat správně pedály na tkalcovském stavu - procvičuji si tím trpělivost, zručnost a přesnost. Tkaním na papírovém ručním rámku jsem si vyrobil sovu. Až se dokončím v tkaní na velkém rámu, chtěl bych si utkat kobereček do pokoje. V aranžovně jsem lepil mozaiku, učil se tvořit trubičky ze starých novin. Z těch se budu učit plést různé dekorace a výrobky. Učil jsem se zpracovávat keramickou hlinu a pracovat s rydlem na výrobě linorytu. V košíkárně se teprve začínám učit plést košíky a různé jiné dekorace, např. různé misky, tácky, květináče a taky obrázky. Učím se manipulovat se špicí, košíkářskými nůžkami, přibíjet a zaplétat osnovy a stříhat pedik. Z kousků pediku lepím krásné mozaiky různě

ných barev. Vyrobil jsem si hodně krásných dekorací - podnosy, květináče, stromky, tácky, tužkovník, košíky. V programu úklidové práce se zdokonaluji v žehlení, luxování, skládání prádla, manipulace s pračkou, abych mohl pomáhat doma mamce. Na počítačích se učím orientovat na internetu, abych si uměl najít potřebné užitečné informace, učím se psát texty ve Wordu, číst a psát, tvořím slova a věty. Skládám puzzle, vybírám nejraději přírodu, to se mi líbí nejvíc. V programu šicích činností jsem si ušil červené srdíčko, které se mamce moc líbilo. Ušil jsem si i pouzdro na mobil a vyrobil náramek z uzlíků s pomocí pracovnice. Učím se vyšívát bavlnkou. Ve všech programech jsem si zkoušel i nové věci - třeba tkaní, pletení košíků, práci s keramickou hlinou. Učím se komunikovat a spolupracovat s ostatními klienty. Neměl jsem zatím možnost být v tak velkém kolektivu, je to fajn. Doma jsem byl 20 let jen s maminkou a nudil se, tady si krásně vyplním volný čas. Mám hodně nových kamarádů, rád si s nimi povídám i pracuji. Hodně se mi tady líbí a jsem šťastný, že tady můžu být. Chtěl bych tady někde v domečku i bydlet, snad to možná jednou vyjde. Tím, že jsem přišel do Centra pracovní činnosti, se mi úplně změnil život - ten je teď krásnější, pestřejší a zajímavější.

Podle vyprávění Ivo Sivka zaznamenala:
JANA GROMOTOVIČOVÁ
Centrum pracovní činnosti

Na Festivalu v ulicích

Ve dnech 30. června až 1. července vypukla v Ostravě velkolepá jízda v podobě Festivalu v ulicích, který se odehrával i v naší blízkosti - na Hlavní třídě v Ostravě-Porubě. Nedalo nám to, a tak jsme se rozhodly se dvěma klientkami z Domku Rošického, že tuto jízdu navštívíme a netradičně vyplníme volný čas.

Pro mladé ženy Evu a Markétu to bylo parádní odpoledne plné hudby, barev, tance, akrobacie, triků a kejklí. Sice si počasí trochu zalaškovalo a spustilo malou sprchu, což ale na náladě neubralo. Dalším bonusem bylo setkání s pěveckou hvězdou – Petrem Ben-dem.

K dobré náladě pomohlo také drobné a osvěžující občerstvení. Domů se děvčata vrátila sice unavená, ale spokojená a nadšená. Teď už se těší na to, že si své vzpomínky uchovají v podobě fotografií a příští rok se opět vydají za zážitky.

Text: **DAGMAR KUBISOVÁ**
Fotografie: **LUCIE DOLNÍKOVÁ** a **KARIN TRÁVNÍČKOVÁ**
Doměk Rošického

Folklor bez hranic 2023: Letos i s exotikou!

V tomto roce se v Ostravě uskutečnil jubilejní, již 25. ročník festivalu městských folklorních souborů Folklor bez hranic. Jsme rádi, že se tato dlouholetá tradice dotýká téměř po celou tuto dobu i naší organizace, která každoročně v rámci festivalu hostí některé ze zúčastněných souborů, a to jak z České republiky, tak ze zahraničí. Výjimkou nebyl ani letošní rok, kdy jsme u nás ve Čtyřlístku mohli 15. srpna přivítat hned dva zahraniční soubory: tanečnice čínského folklorního souboru Beijing Gaowa Dance Troupe z Pekingu a francouzský soubor reprezentující lidové písně a tance z Provence - L'Etoile de l'Avenir z Arles.

Na oba soubory se velmi těšila téměř stovka našich klientů a jejich doprovodů z jednotlivých domovů i chráněných bydlení Čtyřlístku. Však také bylo na co se dívat! Čínské tanečnice představily stylizované ukázky etnických tanců z několika oblastí této obrovské země a okouzlovaly nejen půvabem, ale i nádhernými kostýmy, jež se střídaly a měnily s každým vystoupením.

Nejen organizátoři festivalu, ale i my jsme se zprvu tak trochu obávali toho, jak v případě čínských hostů zdoláme jazykovou bariéru, neboť čínský soubor jsme ve Čtyřlístku hostili poprvé a nikdo z členů souboru (podle avizovaných zpráv od organizátorů) neovládal angličtinu ani jiný z nám známých cizích jazyků.

Když v den vystoupení účinkujících souborů Folkloru bez hranice zastavil před budovou Čtyřlístku u nás v Muglinově zájezdový autokar, vystoupila z něj početná skupina krásných dívek, oblečených do nádherných kostýmů jako z pohádek Tisíce a jedné noci... Exotické krásky v dechberoucích kostýmech doprovázel nenápadný, ale velmi přívětivý muž, jenž se posléze představil brilantní češtinou jako Zhang Hong. Až později vyšlo najevo, že se jedná o prezidenta Česko-Čínské asociace pro kulturní výměnu, který soubor doprovázel, a tak obavy z jazykové bariéry byly rychle zažehnány.

Milým překvapením byl i francouzský soubor z Arles, jenž má více než stoletou tradici (byl založen již v roce 1906!) a přijel nám představit průřez provensálskými hudebními a tanečními lidovými tradicemi jako pestrou mozaiku jihofrancouzské každodennosti a života na venkově v doprovodu živé hudby na tradiční nástroje. Soubor tvořili tanečníci napříč generacemi, ale o to autentičtěji všichni Arlesané působili.

Naopak francouzský folklorní ansámbl L'Etoile de l'Avenir představil velmi autentický folklor a lidové zvyky provensálského venkova, místy i s přesahem k dobové atmosféře života ve městě, jako byl například veselý tanec praden, jimž sekundovaly městské dámičky s barevnými slunečníky...

Atmosféra letošního vystoupení Folkloru bez hranic s oběma hostujícími soubory byla nádherná, spontánní a velmi srdečná. Nadšené publikum nešetřilo ovacemi a skvělý zážitek

završily čínské tanečnice, když obdarovaly své diváky bílými hedvábnými šálami a sladkými dárky.

Na závěr tohoto krásného folklorního dopoledne samozřejmě nemohla chybět ani společná fotografie, pro vzpomínku na tento nevšední zážitek mezi klienty Čtyřlístku. Už nyní se samozřejmě těšíme, jaké překvapení pro nás připraví organizátoři Folkloru bez hranic v příštím roce...

Text a foto: **BOHDANA RYWIKOVÁ**

Loučení s prázdninami v Píšti

Díky našemu kolegovi Petru Neminářovi, který se přátelům zmínil o Rytmech, jsme letos poprvé obdrželi pozvání také na komunitní setkání Loučení s prázdninami v Píšti na Opavsku, které se konalo v pátek 1. září. A tak jsme se vypravili do končin nám zatím neznámých...

Hned po příjezdu do Píště jsme měli milou povinnost popřát našemu kamarádovi Jirkovi Válkovi k jeho půlkulatým narozeninám. Každý „Rytmák“ mu potřásl rukou a upřímně popřál zdravíčko a štěstíčko. Odměnou byla maličká sladkost a pak už jsme se šli honem soustředit na podání kvalitního výkonu naší bubenické show.

Loučení s prázdninami se odehrávalo na místním koupališti. Organizátoři tady připravili soutěže pro děti, výstavu drobného domácího zvířectva z chovu místních chovatelů, ve velkém ohništi vesele plápolal oheň a olizoval opékající se špekáčky.

Do této letní pohody jsme vnesli s našimi muzikanty trochu rytmů a hudby. Lidé si podupávali, tleskali do rytmu a děti se na trávníku vesele roztančily. Vše se vydařilo, počasí nezradilo a my tak mohli zabubnovat bez rizika spláchnutí našich

nástrojů deštěm. Po úspěšném vystoupení jsme dostali také špekáčky a vrhli se spolu s ostatními na opékání.

Byl to vydařený den, zakončený setkáním s milými lidmi, kterým jsme (doufám) udělali pozdní odpoledne ještě příjemnější...

Text a foto: VLADIMÍRA KALOČOVÁ

Pivní

slavnosti v Heřmanicích

Ještě jedno „poprvé“ jsme zaznamenali se skupinou Rytmy koncem léta také u nás v Ostravě: poprvé jsme mohli reprezentovat Čtyřlístek i v blízkých Heřmanicích. V sobotu 2. září se zde konaly Pivní slavnosti, pořádané Heřmanickým pivovarem. Ty letošní byly už šesté v pořadí, ale poprvé organizátoři využili prostoru na náměstí před kostelem sv. Marka.

Počasí organizátorům přálo, lidí neustále přibývalo a nakonec museli pořadatelé přivést ještě další stoly a lavice. Náměstí lemovaly stánky s pitím i občerstvením, návštěvníci mohli ochutnat nemálo druhů piva, např. chilli pivo, bezové, smrkové aj. Tyto speciály byly hlavně z pivovaru heřmanického, ale pípy se nezastavily ani ve stánku Zámeckého pivovaru PIKARD, nechybělo ani víno z vinařství Schwarzava, které zase potěšilo nejednoho milovníka dobrých vín a občerstvení také stálo

za to. Od srnčího guláše až ke grilovaným klobásám.

Hvězdou akce byla ostravská multižánrová kapela Šajtar, která krátce po oficiálním zahájení potěšila přítomné příjemnými melodiemi známými i méně známými. V podvečer se návštěvníkům slavností představily i naše Rytmy. Tentokrát jsme si dali opravdu „do těla“, protože naše vystoupení trvalo bezmála hodinu, a to už bylo na bubnujících „končetinách“ v závěru znát. Ale kdo by odolal, když publikum požaduje přídavek! Poslední naše skladba byla rozší-

řena ještě o jeden netypický zvuk, a to rány z padající reprobredny skupiny Šajtar. Nejspíš jsme rozvibrovali i vzduch, ale naštěstí se nikomu nic nestalo.

Naše vystoupení mělo úspěch, a i když jsme tentokrát hráli v omezeném počtu (chybělo nám devět členů skupiny), naše muzikantské „pevné jádro“ to zvládlo bezchybně a zasloužilo si velkou pochvalu.

Věříme, že jsme i v Heřmanicích, kde sídlí jeden z našich domečků, zvedli lidem náladu a ukázali, co všechno umíme.

Text a foto: **VLADIMÍRA KALOČOVÁ**

Na snímku vpravo:
Skupina Rytmy při své premiéře v Heřmanicích na letošních Pivních slavnostech.

Čápi odlétají...

Letos 8. září jsme již tradičně zavítali do spřátelené organizace - domova **Náš svět Pržno**, kde se odpoledne konal jubilejní, již V. ročník setkání **Loučení s čápy**. Z Ostravy jsme se vypravili směrem k beskydským horám už v poledne, abychom stačili dojet do Pržna včas a zodpovědně se připravit na své vystoupení, které bývá pokaždé hned po zahájení této události.

Ani tentokrát sluníčko nezklamalo a celé odpoledne pořádně hrálo. Loučení s čápy zahájil ředitel organizace, pan Ing. Jan Zvoniček, který návštěvníkům připomněl, jak tato tradice v Pržně vznikla: „Čápi se svou každoroční přítomností v Pržně již stali také součástí Našeho světa. Každoročně k nám přilétají - je jich stále víc a jsme za to moc rádi. Jeden z čápů, který se stal symbolem naší akce, dostal jméno Eda. Každoročně koncem léta nastává čas, kdy nás Eda a jeho družina opouští, a proto jsme se před pěti lety rozhodli na jejich šťastnou cestu uspořádat toto zábavné odpoledne. S nadějí se těšíme na jejich návrat příští rok, aby se naše loučení s nimi, mohlo stát tradicí“. Pak už mohl kulturní program odstartovat.

Naše Rytmy účinkovaly jako první a svým vystoupením muzikanti rozhybali většinu pří-

tomných diváků, zaměstnanců, klientů, jejich rodičů a ostatních návštěvníků. Hned po našem vystoupení jsme si mohli poslechnout zpěv a hru na varhany našeho starého známého – Daniela Toráče, který byl kdysi klientem Čtyřlístku a také důležitou součástí skupiny Rytmy. Byli jsme překvapeni, když jsme jej mezi klienty domova Náš svět zahlédli a rádi jsme se s ním pozdravili.

Zábavné odpoledne nabídlo návštěvníkům bohatý program, v němž účinkovaly kromě našich Rytmy také kapely PPL acoustic, Revival ABBA Collection nebo multižánrová kapela Šuba duba

band, nechyběly však ani ukázky canisterapie, která pomáhá klientům i v tomto zařízení a stánky s občerstvením, kde bylo z čeho vybírat.

Také my jsme si šli vyzvednout zasloužené občerstvení – což byly skvělé bramboráky. Stejný nápad mělo ovšem v tuto chvíli i mnoho dalších návštěvníků, a tak jsme v řadě na placky strávili několik desítek minut. Ale stály za to!!!

Čas se nám ovšem krátil a tak jsme se pomaličku museli chystat k odjezdu s pusami ještě mastnými od bramborových placek... S rozloučením – tak snad zase za rok jsme zamávali přátelům z Pržna a mířili zpátky - směr Ostrava.

Text a foto: **VLADIMÍRA KALOČOVÁ**

Naši na Bambifestu

V loňském roce jsme reprezentovali Čtyřlístek na ostravském Bambifestu v Bělském lese a letos jsme obdrželi pozvání opět. Letošní ročník se uskutečnil o víkendu 9. a 10. září. Naše vystoupení pořadatelé naplánovali na sobotní odpoledne. Oproti loňsku se ale skvěle vydařilo počasí, a tak jsme se tentokrát sice nemuseli brodit blátem, ale zase jsme intenzivně hledali stín před horkým sluncem...

Bambifest je přehlídkou volnočasových aktivit pro děti a mládež. My jsme na ni opět přijeli raději s časovou rezervou, a tak si naši bubeníci mohli projít celou louku, na níž se přehlídka konala a prohlédnout si jednotlivé stánky.

Návštěvníci si tady mohli vyzkoušet řadu aktivit, které pro ně připravili vedoucí a děti z kroužků, oddílů a klubů ze sportovních, tanečních, vědeckých nebo jiných zájmových oblas-

tí. Bambifest se také stal výchozím bodem pro charitativní cyklojízdu Cyklovětluška, která z areálu Bambifestu odstartovala v sobotu večer. V rámci Cyklovětlušky se uskutečnil i pěší pochod (na 2 a 5 km), do něhož se přihlásil i náš Petr Cupal.

Další třešničkou na dortu bylo v tomto dni setkání s našimi milými bývalými kolegyněmi – někdejší tyflopědkou, paní Věrkou Řezníčkovou a zakladatelkou Rytmy, paní Libušou

Gajdovou. Obě jsme hrozně rádi zase viděli a naše společné setkání bylo velmi příjemné a emotivní. Spokojeni a s pěknými vzpomínkami jsme večer usedali do autobusu a ujížděli zpátky do svých domečků a domovů.

Text a foto:
VLADIMÍRA KALOČOVÁ

V Libochovicích na festivalu „Umíme se bavit“

Také letos uspořádali naši libochovičtí přátelé z neziskové organizace **Bílý zajíc** festival **Umíme se bavit** a také letos udělali vše pro to, abychom mohli přijet i my se skupinou **Rytmy**. Jedenáctý ročník tohoto festivalu se uskutečnil v Libochovicích v úterý 12. září.

Protože přijíždíme jako jediní z velké dálky, vypravili jsme do Libochovic již v pondělí ráno. Cesta byla dlouhá, ale naštěstí bez kolon či jiného zdržení. I tak jsme si při cestování

v téměř tropickém počasí připadali jako v Africe. Proto nebylo překvapením, že když jsme pár kilometrů před cílem uviděli průzračnou vodu řeky Ohře a místečko, kde se dalo zaparkovat a posléze smočit svá rozežhátá těla, měli všichni okamžitě jasno: zastavíme!

Někteří se vrhli do vody rovnou, jiní se spokojili s ochlazením dolních končetin. Byla to balada. Do penzionu Pamplona, kde jsme byli ubytováni, jsme přijeli krásně osvěžení a natěšení. Bleskurychle jsme si vybalili a už se „žhavila“ rychlovarná konvice a vařilo kafičko. Ještě přece musíme stihnout klasickou každoroční procházku městem a okolím zámku.

Cestou jsme se ještě zastavili v kulturním domě pozdravit se s organizátory, kteří už připravovali společenský sál. Také restaurace Pietro již byla připravena na náš příjezd a paní Boženka s dcerou nám připravily výbornou večeři. Když jsme jim líčili zážitky s osvěžením v Ohři v Budyni nad Ohří, doporučily nám místečko přímo v Libochovicích – malou pláž v místním parku. Aha, to musíme zítra vyzkoušet!

V úterý jsme vstávali opět do krásného a slunečného rána. Snídaně u Boženky a šup, šup do kulturáku – dopolední program festivalu byl věnován místním školákům. Naše Rytmy

celý program uzavíraly – prostě hlasitá tečka nakonec. Děti jsou úžasné a bezprostřední publikum a Sofia, kterou už sice hráme dlouho, ale zrovna v Libochovicích její zařazení do programu vyžadují, je vždycky zvedne ze židlí. Na roztančené a rozjařené publikum je vždy úžasný a uspokojující pohled, který pohladí po duši – děláme to asi dobře!

Na oběd jsme dostali obrovský řízek a všichni se rozhodli, že oželí „poobědové“ kafičko a raději půjdeme k vodě. Malou pláž jsme našli bez problému, a tak jsme si mohli pole-

bedit u vody. Někdo řádl jak vodní živel, jiný jen smočil nohy a usadil se ve stínu, někteří sbírali mušle, kterých bylo plné dno. Protože jsme osůbky tvořivé, vyrobili jsme si v písku na mělčině i mušličkové srdce. Nevadí, že to zanedlouho vody odplaví, nám stačilo pokochat se a udělat pár foteček.

Odpolední část festivalu byla pro širokou veřejnost, a při této příležitosti nechyběl ani starosta města Libochovic, pan Miroslav Zůna a samozřejmě naše festivalová „princezna“ - herečka Ivanka Andrllová, která každoročně festival moderuje. Je stejně milá a příjemná, jak ji známe z televizní obrazovky. Avšak vše jednou končí a tak se i úterní den chýlil ke konci. Večeře, posezení u pivečka nebo kofolky a jdeme balit.

Naše zpáteční cesta už tak bezproblémová nebyla: v rádiu hlásili dvě těžké dopravní nehody na dálnici, které zapříčinily úplné uzavření části dálnice – samozřejmě zrovna v našem směru. Operativně jsme sjeli do Humpolce a v motorestu Pod Hradem si dali oběd. A pak už jsme honem fičeli domů - směr Ostrava...

Slovem i obrazem zaznamenala:
VLADIMÍRA KALOČOVÁ

Parkiádou všechno vrcholí!

Projekt Pomáháme fotografiemi spatřil „světlo světa“ již v roce 2016. Jeho posláním je prostřednictvím kulturních, společenských a sportovních akcí propojit zážitky lidí s mentálním postižením s okolním světem. Nejde však při tom o to, vzbuzovat ve veřejnosti soucit s postiženými lidmi, ale otevřít veřejnosti jejich pestrý a barevný svět a podpořit je v dalších aktivitách.

Díky tomuto nápadu vznikl zanedlouho spolek Fotografiemi pro radost, k jehož aktivitám se připojila řada neziskových i příspěvkových organizací z celé republiky. Náš Čtyřlístek

byl mezi prvními. Pod vedením zkušených fotografů – profesionálů – se každoročně pořádají fotografické workshopy na různých místech naší vlasti a s různorodou tematikou, kte-

rých se zúčastňují jak lidé s mentálním postižením, tak ti, kteří o ně pečují. Nejlepší fotografie z těchto workshopů, ale i z nejrůznějších celoročních aktivit lidí s mentálním postižením, tvoří každoročně výslednou kolekci snímků putujících pak na výstavách po celé republice. Vernisáž této výstavy je však vždy v Praze.

Zakladatelé projektu přišli už před několika lety s výborným nápadem, aby vernisáž výstavy nebyla jen soliterním zážitkem pro několik zasvěcených, ale aby to byla zároveň příležitost ke společnému setkání všech zapojených organizací s bohatým doprovodným programem. První z těchto setkání se uskutečnilo v pražské Zoo, o rok později jsme se setkali v industriálním prostředí Vnitrobloku v Holešovicích, sportovali jsme na Hamru v Braníku. Poslední dvě setkání se uskutečnila pod názvem Parkiáda – v roce 2021 ve vršovickém parku Gröbovka a letos jsme v neděli 24. září „zaparkovali“ v parku s názvem Ladronka.

rii. A tak jsme vyrazili. Nezalekli jsme se ani prudkého stoupání a došli až k osamocené vystupující skalce s velkým křížem, který tomuto místu dodává až mystický charakter. Kříž zde byl umístěn již v roce 1721 a je na něm znak maltézských rytířů, jimž kdysi patřil mlýn pod skálou. Krásný zážitek.

V neděli ráno jsme hned po snídani a celí natěšení odjžděli do Ladronky. Počasí přálo a nic nebránilo tomu, abychom si celý den náležitě užili.

Zahájení bylo opravdu slavnostní s průvodem týmů, který vedli bubeníci z TAM – TAM BATUCADA a všem přítomný svými rytmy rozhýbali těla. V průběhu dne jsme se zúčastnili všech bodovaných i nebudovaných soutěží a disciplín. Své síly s ostatními jsme poměřovali v ošetření raněného, transportu tonoucího, házeli jsme požární hadicí na cíl, absolvovali „jezevčí“ štafetový běh a vědomostní soutěž „bezpečně v lese“.

Ani jsme se nenadáli a měli jsme všechny disciplíny splněny. Byl čas na malou pauzu s kafíčkem a občerstvením a krátkou procházkou v parku. Protože byla neděle, všude se pohybovala spousta lidí – kolem projížděli sportovci na kolečkových bruslích, mezi nimi se občas prosmykla kola nebo koloběžky, na loukách si užívali sluníčka lidé při piknicích. Celá Ladronka žila aktivitou, smíchem a pohodou. My jsme byli trochu nervózní, jak jsme dopadli v soutěžích, ale zároveň jsme se těšili na naše vystoupení. Nervozita byla ale zbytečná. Vystoupení se nám povedlo a lidé si vyžádali ještě přídavek. Při vyhlášení výsledků soutěží jsme nadšeně přivítali naše „staré“ známé fotografy - Jarmilu Štukovou a Václava Šilhu a s nimi se předávání zúčastnil i herec Jiří Maryško. Porotci nejdřív vyhlášovali a předávali ceny za třetí a druhé místo a my potlesk

Naši bubeníci ze skupiny Rytmus se pravidelně zúčastňují nejen sportovních a vědomostních soutěží, jež se v rámci těchto setkání pořádají, ale také závěrečné after party, na níž se snaží potěšit přítomné i svým hudebním vystoupením.

Letos jsme se na setkání v Ladronce vypravili o den dříve a ubytovali se v blízkosti parku v hotelu Starý pivovar. Po příjezdu jsme stihli ještě malou procházku po okolí. Zjistili jsme totiž, že v blízkosti se nachází zajímavá přírodní rezervace a je možné vystoupat dokonce i na zdejší vyhlídku s názvem Na Kalvá-

podporovali vířením bubnů. Pak nastala malá pauza a všichni napjatě čekali, kdo nakonec vyhrál? A v tom se náhle ozvalo: „První místo získal Čtyřlístek Ostrava!“ Jásot na jevišti nebral konce. Na našich tvářích se objevilo nadšení a neskutečná radost z vítězství. To se nám to zase povedlo!

Večer se odehrával stále ve slavnostní náladě. Dopřáli jsme si malé osvěžení na uhašení žízně a zašli společně na pizzu neda-leko našeho hotelu.

V pondělí už jsme opět vyráželi na cestu zpátky do Ostravy, abychom byli včas doma a pořádně si odpočinuli. Vždyť v úterý jdeme zase plnit své pracovní a jiné povinnosti. Tak za rok opět v Praze na shledanou!

Text a foto: **VLADIMÍRA KALOČOVÁ**

Tvoříme a vystavujeme!

K tradicím, které bychom jen neradi přerušovali, patří naše každoroční výstavy v Knihovně města Ostravy. Již pár desítek let k nim patří zejména dvě letní výstavy, a to prázdninová v krásných výstavních prostorách pobočky knihovny v Ostravě na Fifejdách v ulici Jiřího Trnky a na sklonku léta a počátkem podzimu komorní výstava v knihovně v Přívozu.

Jsme rádi, že naše obrazová „depozita“ z tvorby klientů Čtyřlístku, která vznikala jak v kreativním ateliéru, tak v někdejší ergodílně, mají stále co nabízet. Tyto kolekce občas doplňují i nevšední dílka, vznikající v Centru pracovní činnosti. I díky tomu jsme letos v létě mohli připravit obě zmíněné výstavy

v knihovnách, které se vždy těší zájmu a pozornosti čtenářů, jež knihovny navštěvují, ale i vlídné pozvání a přijetí zdejších zaměstnanců.

Letos jsme čtenáře knihovny na Fifejdách překvapili nevšední výstavou obrázků, jež vznikly právě v Centru pracovní činnosti a tvořily je mozaiky z barvených kousků zbytků přírodního materiálu - pediku, který se zde jinak používá v košíkářské dílně na pletení košíků, proutěných nádob na květináče nebo dekorativních objektů.

Přestože se jednalo o menší obrázky, i tak se svými náměty v knihovně dobře vyjímaly a poutaly pozornost návštěvníků knihovny právě tím, kolik fantazie tato dílka zachycovala a jak dokonale byla vytvořena.

Tato naše tradiční výstava končila s prázdninami a od prvního dne nového školního roku byla otevřena další, tentokrát v pobočce Knihovny města Ostravy v Přívozu pod názvem Podzim začíná, která zde potrvá až do konce října. Kolekci tvoří více než desítky maleb, kreseb a obrázků v kombinovaných technikách, jež vznikaly v rámci arteterapií klientů Čtyřlístku. Jak název výstavy napovídá, hlavním tématem vystavených prací je podzim, ale jako vždy se tvůrci jednotlivých dílek nenechávají spoutávat pouze jedním tématem. Inspirací je vše, co je obklopuje: příroda, město i kamarádi, s nimiž klienti sdílejí každodenní události.

Spolu s pracovníky knihovny, kteří nám opět otevřeli své výstavní prostory, věříme, že i tato výstava udělá stejnou radost zdejším čtenářům a návštěvníkům, jako tvůrcům, kteří vystavené obrázky tvořili.

Text a foto: **BOHDANA RYWIKOVÁ**

Na snímku na předcházející straně Monika Gomolová z Centra pracovní činnosti při instalaci výstavy v pobočce Knihovny města Ostravy na Fifejdách, vlevo z výstavy v knihovně v Ostravě-Přívozu, která je otevřená do konce října.

Sport

Turnaj v bowlingu

Bowling nám nabízí nejen zábavný způsob trávení času s kamarády, ale samozřejmě i zajímavou sportovní disciplínu, v níž můžeme také sportovat.

Letos v srpnu zorganizoval náš Vladimír z Chráněného bydlení Třebovice sobotní sportovní odpoledne pro všechny svoje kamarády z chráněného bydlení. S podporou paní pečovatelky zamluvil jednu „bowlingovou“ hodinu v centru Vltava od 14.30 – 15.30 hodin.

Všichni jsme se na utkání těšili a tipovali mezi sebou, kdo asi vyhraje. Když jsme přišli do Bowling SKY v Porubě, začali jsme hledat boty na půjčení a všichni jsme si také objednali půllitrovou kofolu. Osobní věci jsme si vzali s sebou k bowlingovým dráhám a čekali, kterou z nich nám obsluha přidělí.

Při hře jsme se dobře bavili a vzájemně se povzbuzovali. Na konci hry jsme se všichni shodli, že vlastně vůbec není podstatné, kdo vyhrál. Důležité přece bylo, že jsme prožili

příjemné odpoledne, které určitě stojí za to si zase někdy zopakovat.

Text a foto: **JANA NIEMCZYKOVÁ**
Chráněné bydlení Třebovice

Sportovní klání

aneb Rozloučení s létem

Rozloučení s létem ve středu odpoledne 30. srpna jsme si na zahradě našeho domku v Nové Bělé naplánovali ve sportovním duchu. Tím spíš, že se tato událost uskutečnila v rámci aktivizačních programů.

Soutěžilo se ve třech disciplínách, což byly kuželky, hod na plechovky a hodu míčkem na cíl. Celé toto sportovní klání provázelo bouřlivé povzbuzování soutěžících a zaměstnanců a mnoho smíchu.

Po sportu následovalo zasloužené občerstvení, vyhlášení vítězů a poté volná zábava. A vítězové? Ti obdrželi čokoládové medaile a diplomy.

Sportovně zábavné odpoledne se nám vydařilo, a to nejen díky soutěžícím, ale také zaměstnancům domku a velmi dobré náladě. A tím skončily boje na sportovním kolbišti a pomalu i tento den, který si všichni dobře užili.

Text a foto: **EVA SKÁCELOVÁ**
Domov Barevný svět – Domek Nová Bělá

Odbory

Naši odboráři na Jižní Moravě

Ve dnech 6. – 8. října zorganizovala naše odborová organizace pro své členy, zaměstnance, rodinné příslušníky i přátele podzimní zájezd na Jižní Moravu. Byl to v letošním roce již čtvrtý úspěšný zájezd pořádaný našimi odboráři, jemuž předcházely dva jednodenní výlety do Polska (Zoo Wroclav, návštěva zahradnictví Kapiasz a zámek Pszczyna) a prázdninový víkendový zájezd do Rakouska (klášter Melk), Bavorska (Berchtesgaden) a Jižních Čech (Třeboň, Jindřichův Hradec). Mezi hlavní lákadla zatím posledního třídenního výletu, patřila celodenní návštěva Termálních lázní Laa an der Thaya v Rakousku a večerní posezení ve vinném sklípku v Blatnici na Jižní Moravě.

Organizátoři zájezdů do vinných sklípků asi budou vědět, o čem mluvím, ale zorganizovat zájezd do sklípku je velmi ošemetná záležitost. Jednou je víno dobré a ubytování nestojí za nic, podruhé je víno kyselé, zatímco ubytování ujde, anebo obsluhuje vinař, který se zapomene, že poskytuje služby a baví se nejlépe z celého zájezdu... I takové mohou být konce

putování po vinných sklípcích. Člověk je však nepoučitelný a zkouší dál...

My jsme tentokrát vyjeli směrem do Blatnice pod svatým Antonínkem, patronem Slovácka. První den nás v programu zájezdu čekala exkurze do Likérky Jelínek ve Vizovicích, kde jsme si prošli celým zpracovatelským areálem, dozvěděli se něco z historie založení likérky Rudolfem Jelínkem, podívali se do provozu,

jak kvasí ovoce, probíhá destilace a jak se nakonec buclaté lahvičky plní ohnivou vodou z Vizovic. Nasáli jsme vůni zpracovaného ovoce, ochutnali vzorky slivovic a hruškovice, zhlédli archiv lihovin známých osobností a nakonec jsme vzali útokem podnikovou prodejnu, kde jsme si nakoupili proviant na zájezd. Co kdyby to s tím vinným sklípkem přece jen neklaplo...?

Naší další zastávkou byly nejkrásnější moravské lázně Luhačovice. Nejprve jsme se zastavili u přehrady, podívali se po okolí, nabažili se pohledem na hojně navštěvovanou rekreační oblast a mnozí navíc odcházelí s dobrým pocitem, že si nakoupili i zajímavé šperky od místní stánkačky. Následně jsme zamířili do samotných lázní, kde jsme měli možnost projít se lázeňským areálem, navštívit vyhlášený léčivý pramen Vincentka a nevynechali jsme ani zdejší kolonádu. Samozřejmě, že ne všechny zajímal léčivý pramen, ale svou 'léčivou vodu' si našli v místních hospůdkách, kde se v době oběda občerstvili.

V pozdních odpoledních hodinách jsme konečně zamířili k cíli naší cesty, do vinařské obce Blatnice pod Svatým Antonínkem nedaleko Veselí nad Moravou, která je proslavená svými vinnými sklepy, tzv. búdami a velkým množstvím místních vinařů a přilehlými vinicemi na okolních svazích. Když jsme v podvečer přijížděli k našemu penzionu a projížděli uličkou mezi zmiňovanými búdami, spatřili jsme také místní vinaře, kteří se veselili před svými sklepy a popíjeli víno. Jenom průjezd našeho

autobusu je vytrhl z radostného koštování

a zírali na nás s údivem, jako na dinosaury v Jurském parku. To nám přišlo trochu divné, ale později se vysvětlilo, že do vesnice od pandemie Covidu žádný autobus nezavítal...

Ubytování jsme našli v příjemném penzionu Valášek, jenž se nachází mezi sklípky a který provozují dva bratři, podobní si téměř k nerozeznání. Po večeri v místní restauraci jsme konečně vyrazili mezi budy, abychom ochutnávali vína místních vinařů, čímž jsme trénovali na sobotní večer.

Druhý den po snídani už jsme projížděli krásnou krajinou kolem Valtic a rakouských vinic do menších rakouských termálních lázní v Laa an der Thaya, ve kterých jsme měli možnost relaxovat v bazénech s termální vodou či ochutnat něco z rakouské kuchyně, abychom se zase vrátili do bazénu a užili si

krásný slunečný den.

Večer už nás čekalo posezení ve vinném sklepě v blatnickém vinařství Kozumplík. Nejednalo se o tradiční sklep, ale „posezení“ ve vinařském stylu, neboť posezení ve sklepě u sudů nám zakázala Evropská unie. Vinařství vedou dva mladí bratři (pana Josef Kozumplík a jeho vína znají už z dřívějšíka i někteří naši kolegové), kteří vyrábějí víno po „starém způsobu“, tj. bez konzervantů a zbytečné chemie. Měli pro nás připravenou ochutnávku asi osmi vzorků vín, kdy jednotlivá vína nám byla představena, a my se pustili do koštování.

Ochutnávka se pro velký úspěch rozrostla ještě o další tři vzorky vín. Poté jsme si každý vybrali to víno, které nám chutnalo, pokud jsme ještě vládli rozlišovacími schopnostmi. S nachystanými mísami plnými uzeninových dobrot a lahodným vínem jsme se veselili přes půlnoc a do penzionu jsme se vraceli centrem Blatnice až k vinohradům. Vzájemně jsme se potkávali s jinými, podobně rozjařenými návštěvníky sklípků, kteří mířili opačným směrem od bůd a

měli jsme co dělat, abychom zakoupené láhve vína ze sklípku donesli nepoškozené. Ti odvážnější nebo méně střízliví si to stříhli zkratkou přes hřbitov, ale nakonec jsme se v neděli u snídaně všichni sešli ve zdraví a v dobré náladě, kterou nezkalil ani podzimní déšť.

Třetí den, s ohledem na předchozí program zájezdu, byl spíše odpočinkový. Po snídani jsme si dali ještě hodinku pauzu na romantickou procházku k vinohradům, dospívání nebo zkrocení „opičky“.

Naší poslední zastávkou byla historická Kroměříž, kde si každý našel ten svůj nedělní program. Ať už to byla prohlídka arcibiskupského zámku, přílehlých zámeckých zahrad nebo unikátní Květné zahrady, či dobrý oběd v pivovaru. Pak už nás čekala jenom cesta domů.

Těšíme se, že se opět potkáme na některém z připravovaných zájezdů. Do konce letošního roku budeme pořádat ještě dva, a to 16. prosince na Vánoční trhy do Wrocławu v Polsku a v jednáni je ještě velmi žádaný zájezd do některých termálních lázní – buď v Polsku nebo na Slovensku.

Text a foto: **GABRIELA KUPCOVÁ**
Za výbor odborové organizace

Společný snímek účastníků našeho zatím posledního odborářského zájezdu na Jižní Moravu a do Rakouska...

Vzpomínka

V našem životě se stávají i nepříjemné věci, které mohou potkat každého z nás. Po krátké nemoci nás ve věku nedožitých 44 let navždy opustil náš dlouholetý klient, pan Josef Žaloudík, který zemřel 21. června letošního roku. Dlouhá léta žil v Domově Barevný svět. Po transformaci naší organizace našel nový domov v Domově Jandova - Domku U Rou-

rovny v Ostravě-Svinově. Josef patřil mezi oblíbené klienty i mezi pracovníky. Rád jezdil na výlety, setkával se s lidmi, byl přátelský usměvavý. Často a rádi na něj vzpomínáme.

IVETA NAVRÁTILOVÁ

Domov Jandova – Domek U Rourovny

Jubilující

Ladislav Kovář

Záviděníhodné životní jubileum – osmdesátiny - oslavil v pátek 7. července náš dlouholetý klient, pan Ladislav Kovář z Domova na Liščině - Domku Trnkovecká.

Oslava jeho narozenin se v našem domku nesla spíše v komorním rázu. Pan Kovář si osobně pozval pouze rodinu a pár přátel z domku. Samozřejmě, nemohla však chybět jeho sestra a zároveň opatrovnice, která jubilanta překvapila velkým narozeninovým dortem. Zdejší pečovatelky připravily panu Kovářovi také občerstvení pro gratulanty a všichni společně strávili velmi příjemné odpoledne.

Pan Kovář byl vždy velmi aktivní, v mladších letech pomáhal zaměstnancům Domova na Liščině s různými pochůzkami, byl celý život vášnivým čtenářem a návštěvníkem Knihovny města Ostravy a spolu se svou partnerkou, paní Alžbětou Didíkovou, také velmi rád navštěvoval kreativní ateliér. Řada jeho obrazů a kreseb, jež zde vznikaly, reprezentovala Čtyřlístek na četných výstavách výtvarných prací našich klientů nejen v ostravských galeriích a výstavních síních.

Panu Ladislavovi přejeme mnoho zdraví a spokojenosti do dalších let společně s jeho partnerkou, paní Alžbětou.

Text: **MARTINA NĚMCOVÁ**

Foto: **EVA ANGEROVÁ**

Domov na Liščině – Domek Trnkovecká

Dort pro Kamilu...

Narozeniny letos v létě slavila se svými kamarády z Chráněného bydlení Thomayerova také naše klientka Kamila Kurečková. Kamarádi z chráněnky jí chtěli udělat velkou radost a tak každý něčím přispěl.

Její přítelkyně Adéla Sadílková nám o tom poslala zprávu a my přidáváme i několik fotografií z této události. Jak napsala Adélka – všichni Kamilce k jejím 43. narozeninám po-
gratulovali a věnovali drobné dárky. Adélka dokonce zahrála na flétnu, protože věděla, že tím přítelkyni určitě potěší. Radost udělal i krásný dort a nemohla přitom chybět ani sklenka pravého (byť nealkoholického) sektu.

Všeho bylo, co hrdlo ráčí, dokonce ani bramborový salát na stole nechyběl. Kamilka se radovala z dárků, mezi nimiž nechybělo

nové rádio a také něco na ozdobu. A my přidáváme ještě pár fotografií, jež událost v chráněném bydlení dokumentují... Také přejeme Kamilce všechno nejlepší a hodně štěstí do dalších let!

Text: **ADÉLA SADÍLKOVÁ**
Foto: **KATEŘINA JEDLIČKOVÁ**
Chráněné bydlení Thomayerova

Vždyť kdo by neznal jeho permanentně se opakující průpovídky Veselá kráva, Domestos či Savo...? A když vám během směny výše zmíněné zopakuje třeba i stokrát, navíc v krátkých větách typu „*Já chci Domestos!*“, je jasné, že jste milého chlapečka doslova „nenáviděli“, i když jste jej zároveň pro jeho přátelskou povahu měli rádi...

Syllabova slavila

Jsou lidé, kteří nikterak nevybočují z „šedého průměru“. Jsou však i tací, které si vybavíme za každých okolností a vzpomínat na ně budeme jistě ještě pěkně dlouho. A právě k těm patří pan Dalibor Guzsi. Je znám svým neobvyklým příjmením, ale především dalekosáhlou upovídáností, kterou se „proslavil“ už coby malé dítě ještě v bývalém Domově Jandova...

Dalibor však už dlouho není oním malým, upovídáním chlapečkem. Vyrostl z něj mladý muž a snad i díky svému věku se zklidnil. Tvoří osazenstvo Domku Syllabova a letos v létě oslavil dvacetiny. Při této příležitosti jemu i jeho kamarádům z domku připravili pečovatelé jedno červencové odpoledne menší překvapení: kromě dárečků i krásnou oslavu v „americkém“ stylu, které vévodil překrásný dort.

Nutno podotknout, že Dalibor jí velice rád, a tak díky laskominám alespoň na chvíli zapomněl mluvit a věnoval se hlavně své oslavě. Je hezké, když lidé nemyslí jen sami na sebe, ale dokážou si najít čas a náladu pro zpříjemnění života někoho jiného... Nejen Dalibor to určitě ocenil!

Vítáme mezi námi!

V období od června do konce září letošního roku nastoupilo do různých zařízení naší organizace celkem 11 nových zaměstnanců.

Na pozicích pracovníků v sociálních službách jsou to od června paní **Nikol BLANKOVÁ** v Domku U Rourovny (Domov Jandova), od srpna paní **Natálie VEČERKOVÁ** (Domek Na Liščině) a **Patricie ŘÍMANOVÁ** (Domek Vývozní) z Domova na Liščině, a od září pak paní **Žaneta Elizabeth BARANOVÁ** (Domov Třebovice), paní **Simona KÁŇOVÁ** a **Markéta ZLÁMALOVÁ** (Domek Vývozní – Domov na Liščině), paní **Iveta VRBOVÁ** nastoupila v Domku U Jana v Petřkovicích (Domov Barvný svět) a paní **Petra JANÍKOVÁ** a **Nela**

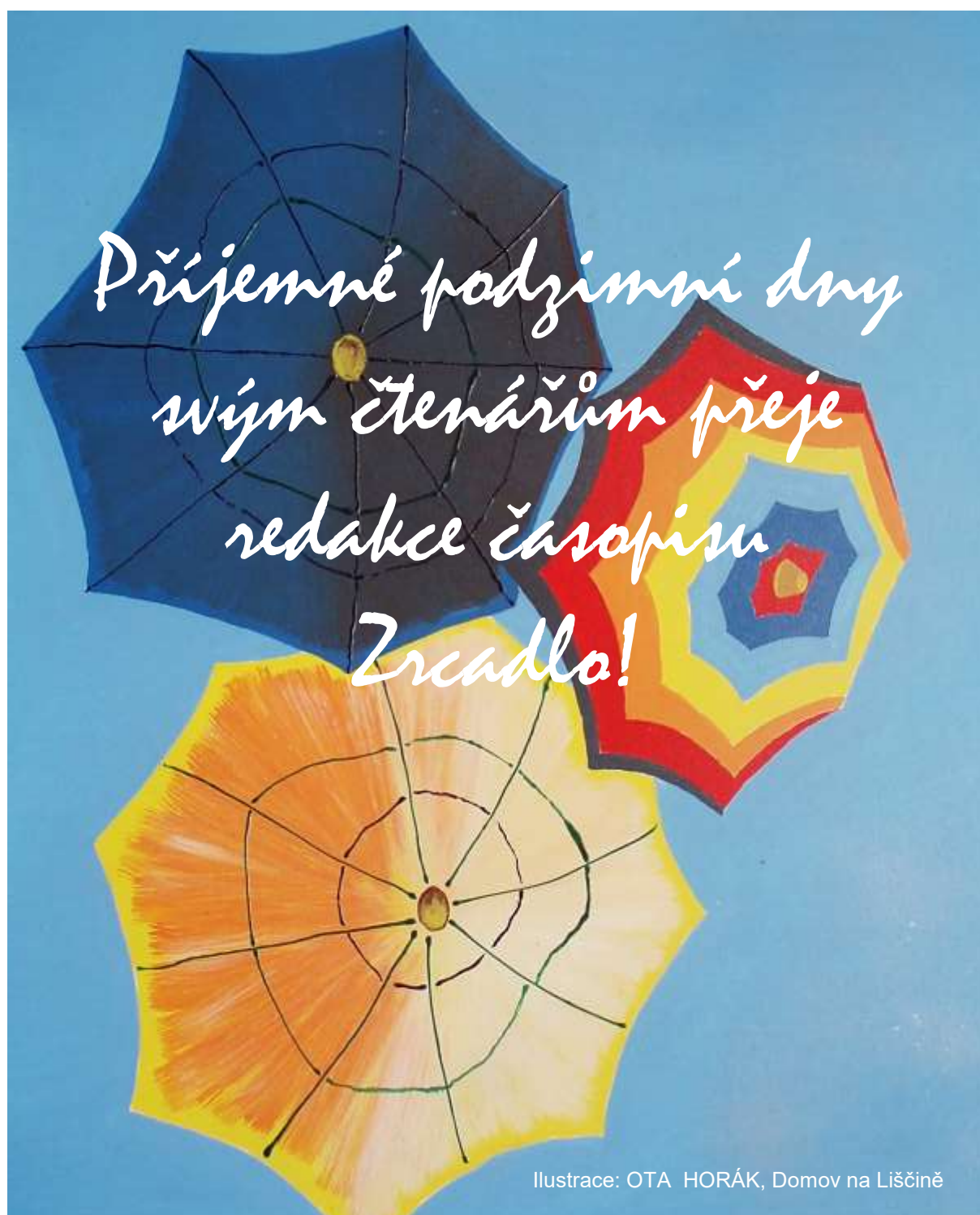

VÍTKOVÁ v Domku Jandova (Domov Jandova).

Jak o tom píšeme v našem časopise na jiném místě, na správu organizace nastoupila jako nová vedoucí ekonomického útvaru paní **Ing. Hana LICHOTOVÁ HÁJKOVÁ, DiS.** a řady řidičů autoprovozu Čtyřlístku posílil pan **Pavel KARVALA**.

Všem našim novým kolegyním a kolegům přejeme hodně sil, optimismu a vstřícný kolektiv na všech pracovištích.

Redakce

ZRCADLO – čtvrtletník pro interní potřeby Čtyřlístku – centra pro osoby se zdravotním postižením Ostrava. **Vydavatel:** Čtyřlístek – centru pro osoby se zdravotním postižením Ostrava, příspěvková organizace. **Adresa redakce:** Hladnovská 751/119, 712 00 Ostrava – Muglinov. Tel.: 555 132 201, 555 132 205, e-mail: sekretariat@ctyrlistekostrava.cz, rywikova.bohdana@ctyrlistekostrava.cz. **Vydání** číslo 3/2023, ročník XVI. **Neprodejné.** **Zodpovědný redaktor:** Mgr. Bohdana Rywиковá. **Redakční rada:** PhDr. Svatopluk Aniol, Mgr. Bohdana Rywиковá, Mgr. Šárka Změlíková, Bc. et Bc. Lukáš Křupala, Ing. Hana Lichotová Hájková, DiS., Iva Hyklová. Příští číslo vyjde v prosinci 2023. **Časopis Zrcadlo v tištěné podobě nelze šířit mimo jednotlivá zařízení vydavatele.**